

T.C.
SİNOP ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRME VE REKREASYON
AKTİVİTELERİNE KATILIMA ENGEL OLAN FAKTÖRLER:
SİNOP ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

SELÇUK DURAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
DOÇ. DR. AYDIN ÜNAL

SİNOP - 2024

TEZ KABUL

Selçuk DURAN tarafından hazırlanan “BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRME VE REKREASYON AKTİVİTELERİNE KATILIMA ENGEL OLAN FAKTÖRLER: SİNOP ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ” başlıklı bu çalışma, 28.02.2024 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, jürimiz tarafından **YÜKSEK LİSANS tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan	Doç. Dr. Emre ÇİLESİZ Sinop Üniversitesi / Turizm Fakültesi	İmza
Üye (Danışman)	Doç. Dr. Aydın ÜNAL Sinop Üniversitesi / Turizm Fakültesi	İmza
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Caner KAYA Trabzon Üniversitesi / Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu	İmza

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Fadime DİRİK

.....

ETİK BEYANI

Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Selçuk DURAN

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRME VE REKREASYON AKTİVİTELERİNE KATILIMA ENGEL OLAN FAKTÖRLER: SİNOP ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

SELÇUK DURAN

SİNOP ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

DANIŞMAN: DOÇ. DR. AYDIN ÜNAL

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme ve rekreasyon aktivitelerine katılımlarına engel olan faktörlerin belirlenmesini amaçlanmaktadır. Bu kapsamda hazırlanan anket aracılığıyla Sinop Üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğrencilere ulaşılmaya ve görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın veri toplama sürecinde anket tekniğinden yararlanılmıştır. Yapılan bu çalışmada beş bölümden ve 42 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Araştırma alanının seçiminde özellikle üniversite öğrencilerinin turizm, rekreasyon ve boş zaman konularında bilgi, bilinç ve farkındalık sahibi olmaları, Sinop Üniversitesi'nde konu ile ilgili olarak Rekreasyon Yönetimi bölümünün bulunması ve eğitim öğretim alan öğrencilerinin varlığı, Gastronomi ve Mutfak Sanatları ve Turizm Rehberliği lisans düzeyinde turizm bölümlerinin aktif öğrenime devam etmesi, önlisans, lisans ve lisansüstü düzeyde hem merkez kampüste hem de ilçelerde öğrenim gören öğrencilerin varlığı ve bu gruplar arasında farklılıkların olabileceği öngörüsü belirleyici olmuştur. Araştırma veri toplama süreci 10 Eylül 2023-31 Aralık 2023 tarihlerinde ulaşılabilen, aktif öğrenime ve derslere devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Bu çalışmada örnekleme dâhil edilecek bireylerin belirlenmesinde olasılığa dayalı örnekleme yöntemlerinden basit tesadüfi örneklem yönteminden yararlanılmıştır. Evren büyüklüğü için kabul edilebilir örneklem büyüklüğünü (384 katılımcı) sağlamak için hazırlanan çevrimiçi anket Sinop Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan önlisans, lisans ve lisansüstü öğrencilere akademik danışmanları aracılığıyla ulaştırılmıştır. Araştırma sonucunda; üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun haftalık olarak 16 saat ve üzeri boş zamana sahip oldukları, boş zamanlarını değerlendirmekte bazen güçlük çektikleri, boş zamanlarını sosyal etkinliklere ve ev içi aktivitelere katılarak değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin yine çoğunluğu üniversitenin sahip olduğu rekreasyon alanlarını yetersiz olarak değerlendirdikleri, haftalık olarak üniversitenin sahip olduğu rekreasyonel alanları 1-5 saat aralığında kullandıkları, Sinop ilinin sahip olduğu rekreasyon alanlarını kısmen yeterli olarak değerlendirdikleri, Sinop ilinin rekreasyon alanlarından haftalık olarak 1-5 saat aralığında kullandıkları ve boş zamanlarını çoğunlukla üniversite kampüs alanları dışında değerlendirdikleri belirlenmiştir. Ayrıca üniversite öğrencileri zaman eksikliğini, ulaşım sorununu, tesis yetersizliğini, birey psikolojisini, arkadaş eksikliğini ve bilgi eksikliğini rekreasyonel etkinliklere ve aktivitelere katılımlarında bir engel olarak değerlendirmektedirler.

ANAHTAR KELİMELELER: Rekreasyon; Boş Zaman; Engel; Üniversite; Sinop.

Şubat 2024, 70 Sayfa

ABSTRACT

MSC THESIS

FACTORS THAT OBSTACLE PARTICIPATION IN LEISURE EVALUATION AND RECREATION ACTIVITIES: THE CASE OF SINOP UNIVERSITY

SELÇUK DURAN

**SINOP UNIVERSITY INSTITUTE OF GRADUATE PROGRAMS
DEPARTMENT OF TOURISM MANAGEMENT**

SUPERVISOR: ASSOCIATE PROF. DR. AYDIN ÜNAL

This study aims to determine the leisure time of university students and the factors that obstacle them from participating in recreation activities. In this context, an attempt was made to reach the students studying at Sinop University and determine their opinions through the survey prepared. Survey technique was used in the data collection process of the research. In this study, a survey consisting of five sections and 42 questions was used. In the selection of the research area, especially the university students' knowledge, consciousness and awareness about tourism, recreation and leisure, the presence of a Recreation Management department at Sinop University and the presence of students in the field of education, Gastronomy and Culinary Arts and Tourism Guidance undergraduate level tourism. The fact that the departments continue their active education, the presence of students studying at associate, undergraduate and graduate levels both on the central campus and in the districts, and the prediction that there may be differences between these groups have been decisive. The research data collection process consists of students who can be reached between September 10, 2023 and December 31, 2023 and attend active learning and classes. In this study, simple random sampling method, one of the probability-based sampling methods, was used to determine the individuals to be included in the sample. The online survey prepared to ensure an acceptable sample size (384 participants) for the universe size was delivered to associate, undergraduate and graduate students studying at Sinop University through their academic advisors. As a result of the research; It has been determined that the majority of university students have 16 hours or more of free time per week, that they sometimes have difficulty in making use of their free time, and that they spend their free time by participating in social events and home activities. The majority of the university students who participated in the research evaluated the recreation areas owned by the university as insufficient, used the recreational areas owned by the university for 1-5 hours on a weekly basis, evaluated the recreation areas owned by the province of Sinop as partially sufficient, and stated that they spent 1-5 hours weekly in the recreation areas of Sinop province. It has been determined that they spend their free time outside the university campus areas. In addition, university students consider lack of time, transportation problems, lack of facilities, individual psychology, lack of friends and lack of information as obstacles to their participation in recreational activities and activities.

KEYWORDS: Recreation; Leisure; Obstacle; University; Sinop.

February 2024, 70 Page

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasında, bana yol gösteren, değerli bilgilerini ve deneyimlerini paylaşan danışmanım Sayın Doç. Dr. Aydın ÜNAL'a; veri toplama sürecinde gerekli izinleri sağlayan ve destekleyen Sinop Üniversitesi Rektörlüğüne; anketime katılıp çalışmama destek sağlayan Sinop Üniversitesi öğrencilerine; bana her zaman destek olan sevgili eşime ve aileme teşekkürlerimi sunarım.

Selçuk DURAN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEZ KABUL.....	ii
ETİK BEYANI.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	x
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER.....	6
2.1. Zaman ve Boş Zaman Kavramı.....	6
2.1.1. Boş zamanın temel fonksiyonları.....	7
2.1.1.1. Dinlenme fonksiyonu.....	7
2.1.1.2. Eğlenme fonksiyonu.....	7
2.1.1.3. Gelişim fonksiyonu	7
2.1.2. Sinop destinasyonunun boş zaman kaynakları.....	8
2.1.2.1. Kültür turizmi kaynakları.....	8
2.1.2.2. İnanç turizmi kaynakları.....	9
2.1.2.3. Deniz turizmi kaynakları.....	10
2.1.2.4. Kamp turizmi kaynakları.....	10
2.1.2.5. Mağara turizmi kaynakları.....	10
2.1.2.6. Kruvaziyer turizmi kaynakları.....	11
2.1.2.7. Tabiat turizmi kaynakları.....	11
2.1.2.8. Panayır ve festival turizmi kaynakları.....	11
2.1.3. Sinop Üniversitesi kampüsünde bulunan boş zaman kaynakları.....	12
2.1.3.1. Üniversite sosyal tesisleri.....	13
2.1.3.2. Üniversite spor tesisleri.....	13
2.2. Rekreasyon Kavramı.....	14
2.2.1. Rekreasyonun özellikleri.....	15
2.2.2. Rekreasyonun sınıflandırılması.....	16
2.2.2.1. Mekâna göre rekreasyon.....	16
2.2.2.2. Etkinliklere katılım amacına göre rekreasyon.....	17

2.2.2.3. Etkinliklere katılım şekline göre rekreasyon.....	18
2.2.2.4. Diğer rekreasyon sınıflandırmaları.....	19
2.2.3. Rekreasyon ihtiyacı.....	19
2.2.3.1. Rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri.....	20
2.2.4. Rekreasyona katılımın önündeki engeller.....	21
2.2.4.1. Sinop'ta rekreasyon eğilimlerini etkileyen faktörler.....	24
2.3. Boş Zaman ve Rekreasyon Engelleyicileri ve İlgili Bazı Araştırmalar.....	26
3. YÖNTEM.....	28
3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı.....	28
3.2. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi.....	28
3.3. Araştırmanın Alan Seçim Süreci.....	29
3.4. Araştırmanın Veri Toplama Süreci.....	29
3.5. Araştırmanın Analizleri.....	30
3.6. Araştırmanın Hipotezleri.....	30
4. BULGULAR.....	32
4.1. Katılımcıların Demografik Değişkenlerine İlişkin Bulgular.....	32
4.2. Katılımcıların Boş Zaman Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	33
4.3. Katılımcıların Rekreasyonel Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	33
4.4. Katılımcıların Rekreasyonel Katılımlarını Engelleyen Özelliklere İlişkin Bulgular.....	34
4.5. Güvenirlik Analizine İlişkin Bulgular.....	36
4.6. Faktör Analizine İlişkin Bulgular.....	37
4.7. Katılımcıların Rekreasyonel Katılımlarını Engelleyen Faktörlere İlişkin Bulgular.....	38
4.8. Araştırmanın Fark Test Analiz Sonuçları.....	39
5. SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	44
KAYNAKLAR.....	51
EKLER.....	58
ÖZGEÇMİŞ.....	60

TABLÖLAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 4.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	32
Tablo 4.2 Katılımcıların Boş Zaman Özellikleri.....	33
Tablo 4.3 Katılımcıların Rekreasyonel Özellikleri.....	33
Tablo 4.4 Katılımcıların Rekreasyonel Katılımlarını Engelleyen Özellikler.....	35
Tablo 4.5 Araştırma Ölçeğine İlişkin Güvenirlilik Analizi Sonuçları.....	36
Tablo 4.6 Araştırma Ölçeğine İlişkin Faktör Analizi Sonuçları.....	38
Tablo 4.7 Katılımcıların Rekreasyonel Katılımlarını Engelleyen Faktörler.....	39
Tablo 4.8 Üniversite Öğrencilerinin Yaş Durumları Açısından T Test Analiz Sonuçları.....	39
Tablo 4.9 Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Durumları Açısından T Test Analiz Sonuçları.....	40
Tablo 4.10 Üniversite Öğrencilerinin Akademik Birimleri Açısından ANOVA Analiz Sonuçları.....	41
Tablo 4.11 Üniversite Öğrencilerinin Sınıfları Açısından ANOVA Analiz Sonuçları..	41
Tablo 4.12 Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarıları Açısından ANOVA Analiz Sonuçları.....	42
Tablo 4.13 Üniversite Öğrencilerinin İkamet Ettikleri Yer Açısından ANOVA Analiz Sonuçları.....	42
Tablo 14 Üniversite Öğrencilerinin Yaşamlarının Çoğunu Geçirdikleri Yer Açısından ANOVA Analiz Sonuçları.....	43
Tablo 4.15 Araştırma Hipotezleri Analiz Sonuçları.....	43

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Simgeler;

ANOVA	: Analysis of Variance
ARE	: Arkadaş Eksikliği
BİE	: Bilgi Eksikliği
BİP	: Birey Psikolojisi
MÖ	: Milattan Önce
MYO	: Meslek Yüksekokulu
SPSS	: Statistical Package for Social Sciences
TDK	: Türk Dil Kurumu
TEY	: Tesis Yetersizliği
ULS	: Ulaşım Sorunu
vb	: ve benzeri
vd	: ve diğerleri
WEB	: World Wide Web
WLRA	: World Leisure and Recreation Association
ZİE	: Zaman ve İlgi Eksikliği
	: Aritmetik Ortalama

1. GİRİŞ

Çalışmanın Konusu

Zaman kavramı insanlığın başlangıcından itibaren var olan ve tekrarlanmayan bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Sabuncuoğlu ve Paşa, 2002). Zaman, yaşamın en önemli kavramlarından biridir ve zamanı verimsiz şekilde geçirmek bireyin hayatını boşa geçirmesi anlamına gelmektedir (Baltaş ve Baltaş, 2013). Boş zaman; World Leisure and Recreation Association (WLRA-Dünya Serbest Zaman ve Rekreasyon Birliği) göre; bireylere seçme şansı tanır, bireylerin yaratıcılığını geliştirir ve faydaları ile bireylere hoşnutluk hissi vererek haz almalarını sağlar (Ağılönü, 2007). Boş zaman; bireyin kendisi ve başkaları için bütün zorunluluklarından kurtulduğu, istediği bir aktivite ile uğraşabildiği ve istediği gibi kullanabildiği zamandır (Godbey ve Stanley, 1976).

Boş zaman ve rekreasyon kavramları yaygın olarak birbirleriyle benzer ve eşanlamli olarak kabul edilmektedir. Ancak aslında boş zaman kavramı; belirli bir zaman dilimi içerisinde yer alırken rekreasyon kavramı ise bir aktivite olarak tanımlanmaktadır. Türk Dil Kurumu (TDK) Güncel Büyük Sözlüğüne (2023) göre rekreasyon; “*insanların boş zamanlarında, eğlence ve spor amacı ile gönüllü olarak katıldıkları etkinlikler*” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu etkinliklerin ve aktivitelerin rekreasyon olarak adlandırılması ve sıradan olmaktan çıkması için etkinliklerin ve aktivitelerin birkaç ön koşulu bulunmaktadır. Örneğin; etkinliğin ve aktivitenin boş zaman süreci içinde gerçekleştirilmesi, zihinsel veya fiziksel bir hareketi içermesi ve bireyin gönüllülük esasına dayanması bu koşullardan sadece birkaçıdır (Kara, 2015).

Bireyin sahip olduğu zamanı iyi değerlendirmesi; bireyin kendisine, sosyal hayatına, çalışma şekline ve kendisini tatmin edici bir şekilde boş zamanını kurgulayabilmesine bağlıdır. Verimsiz kullanılan zaman, bireyi ve bireyin içinde bulunduğu toplumu dolaylı olarak olumsuz etkilemektedir (Kılbaş, 2001). Zamanı iyi değerlendirmek sadece başarılı bir hayat için değil, birey psikolojisini olumlu yönde etkileyerek kaygı ve stres düzeyini azaltmaktadır (Balcı, 1990). Alanyazında zamanı iyi değerlendirmenin ve fiziksel aktivitelere katılmanın bireyin kaliteli bir yaşam sürmesi için gerekliliğine dikkat çeken çalışmalar mevcuttur. Ancak dikkat çekilen bu öneminin aksine bireylerin hayat kalitelerini olumlu şekilde etkileyecek düzeyde fiziksel aktivitelere ve boş zaman değerlendirme etkinliklerine katılmadıkları da bir gerçektir (Demirel ve Harmandar, 2009).

20. yüzyılda bireyler açısından boş zaman kavramı; artan refah seviyesi, yaşam standartları, eğitim seviyesi, işe ayrılan sürenin kısalması, artan haklar ve özgürlükler, vb. gelişmelerle önemli bir konuma gelmiştir (Hsieh vd., 2004). 21. yüzyılla birlikte ise bireylerin boş zamanlarını genellikle televizyon izleyerek veya bilgisayar başında oyun oynayarak hareketsiz bir şekilde geçirdikleri görülmektedir. Bu durum rekreasyon aktivitelerine katılan bireylerin fizyolojik ve psikolojik açıdan elde ettikleri gelişime ve katkılara ters düşmektedir. Özellikle ders yoğunluğu ve başarı beklentisi gibi faktörlerle artan stres düzeyine sahip üniversite öğrencileri ancak rekreasyon aktiviteleri aracılığıyla moral ve ruhsal doyum elde edebilmektedirler (Güler ve Türkmen, 2018). Bireylerin çocuklukları ve çalışma hayatları dışında özgürce değerlendirebilecekleri boş zamana sahip oldukları önemli dönemlerden biri üniversite eğitim sürecidir. Kişilik oluşumunda da belirleyici bir dönem olan üniversite eğitim süreci yetişkinliğe adım atan üniversite öğrencilerinin bu dönem içerisinde mental ve fizyolojik değişimler yaşadıkları bir aşamadır. Üniversite eğitimi alan öğrencilerin boş zaman aktivitelerinden elde edecekleri verimin artması bu dönemi rahat geçirmelerine bağlıdır (Huang vd., 2014). Üniversite eğitim süreci sadece derslere odaklanarak bireylerin kendilerini tam anlamıyla geliştirebilecekleri bir evre değil, akademik ve sosyo-kültürel ilerlemenin elde edildiği bir zaman dilimini ifade etmektedir (Aslan, 2009). Bu zaman dilimi ayrıca bireylerin boş zaman değerlendirme ve rekreasyon aktivitelerine katılma alışkanlıklarını ilerleyen yıllarda da etkileyen ve bu durumun sonucu olarak sağlıklı bir toplum oluşturulmasında önemli bir role sahiptir (Gül, 2016). Diğer bir ifade ile rekreasyon sosyalleşme, bireyin yaşamının bütününe etkileme ve değiştirme ve çevre ile sağlıklı iletişim kurma açısından önemlidir (Özkalp, 1997).

Çalışmanın Önemi

Üniversite eğitimi alan öğrencilerin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılımlarını engelleyen faktörleri araştırmak birçok açıdan önemlidir. İlgili engelleyicileri tespit etmek, konu kapsamında çözüm önerileri geliştirilmesini kolaylaştırır, boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılımın artmasını sağlar. Ayrıca bu durum üniversite eğitimi alan öğrencilerin yaşam kalitelerinin artmasına, fiziksel ve ruhsal sağlıklarının desteklenmesine ve sosyal bağlarının güçlenmesine olumlu katkıda bulunur (Karaküçük ve Gürbüz, 2007). Bu çalışmadan elde edilecek bulgular ve varılacak tespitler ile üniversiteler başta olmak üzere diğer eğitim kurumlarının yönetimlerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerini planlama, politika geliştirme ve uygulama programlarını

yönlendirmelerinde ve öğrenci ihtiyaçlarına daha iyi yanıt vermelerinde yardımcı olması beklenmektedir.

Çalışmanın Amacı

Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını verimli bir şekilde değerlendirmeleri; eğitsel, sosyo-kültürel, ekonomik, sağlık ve eğitim sorunlarının önlenmesi açısından son derece önemlidir. Bu katkılarını gözetenek öğrencilerin boş zamanlarını daha eğitsel bir biçimde değerlendirebilmeleri için üniversiteler, sosyal ve kültürel aktiviteleri geliştirmeli ve teşvik etmelidir. Bu aktiviteler; spor, sinema, tiyatro, müzik ve folklor gibi sanat ve kültürel alanların geliştirilmesine yönelik içeriklerde hazırlanabilir. Üniversitelerde boş zamanın bu şekilde etkin ve verimli değerlendirilmesi birçok problemi azaltmada etkili olabilir. Ayrıca bu içerikler üniversite eğitimi alan öğrencilerin karşılaştıkları uyum sorunlarını çözmelerine yardımcı olabilir. Dolayısıyla üniversiteler bu tür aktiviteleri destekleyerek önemli bir rol üstlenmektedirler (Karasar vd., 1999).

Zamanın çoğunu sınıf, laboratuvar ve çalışma masalarında geçiren öğrenciler için rekreasyon aktivitelerine katılmak bir ihtiyaçtır (Ergül, 2008). Üniversite eğitimi alan öğrencilerin boş zamanlarını etkili bir şekilde değerlendirmeleri ve gelişimlerini desteklemek amacıyla rekreasyon aktivitelerine katılım engellerinin belirlenmesi önemlidir. Bu doğrultuda yapılan bu çalışmanın ana amacı; üniversite eğitimi alan öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılımlarına engel olan temel faktörleri/engelleri belirlemek ve demografik değişkenler açısından karşılaştırmaktır. Bu kapsamda hazırlanan anket aracılığıyla Sinop Üniversitesi'nde farklı eğitim düzeylerinde yer alan (önlisans, lisans, lisansüstü) öğrencilerin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın Yöntemi

Araştırmanın veri toplama sürecinde anket tekniğinden yararlanılmıştır. Yapılan bu çalışmada beş bölümden ve 42 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Anketin ilk bölümü katılımcıları ve demografik özelliklerini belirlemeye yönelik yedi sorudan ve bu sorulara ilişkin cevaplandırııcıların seçebileceği çoktan seçmeli seçeneklerden oluşmaktadır. Anketin ikinci bölümü katılımcıların boş zaman eğilimlerini belirlemeye yönelik üç sorudan ve bu sorulara ilişkin cevaplandırııcıların seçebileceği seçeneklerden oluşmaktadır. Anketin üçüncü bölümü katılımcıların rekreasyon eğilimlerini belirlemeye yönelik beş sorudan ve bu sorulara ilişkin cevaplandırııcıların seçebileceği seçeneklerden oluşmaktadır. Anketin dördüncü bölümü katılımcıların rekreasyon aktivitelerine

katılımlarını engelleyen özelliklere yönelik 26 sorudan ve beşli Likert (Beş-Çok Önemli ve Bir-Çok Önemsiz) bir ölçekten oluşmaktadır. Anketin beşinci ve son bölümü ise katılımcıların rekreasyon aktivitelerine katılımlarını engelleyen faktörlerin belirlenmesine yönelik bir sorudan ve bu soruya ilişkin cevaplandırıncıların seçebileceği seçeneklerden oluşmaktadır. Ankette yer alan demografik soruların ve Likert tipi ifadelerin oluşturulmasında Çoruh (2013) çalışmasından yararlanılmıştır. Bu çalışmada anketin içerik geçerliğinin sağlanması amacıyla metin ve dil bilim konularında uzman ve yetkin kişilerden (on akademisyen) görüş alınmıştır. Ayrıca anket ve veri toplama süreci için Sinop Üniversitesi Rektörlüğü İnsan Araştırmaları Etik Kurulu 08/09/2023 tarihli ve 2023/145 sayılı kararı ile onay alınmıştır.

Çalışmanın Varsayımları

Bu çalışmada örneklem grubunun ve ankete verdikleri yanıtların evreni tamamıyla temsil ettiği varsayılmaktadır. Araştırmanın veri toplama sürecinde kullanılan anket sorularına katılımcıların vermiş oldukları cevapların doğruyu yansıttığı ikinci varsayım olarak belirlenmiştir. Katılımcılara uygulanan anketin güvenilirliğinin ve geçerliğinin kanıtlandığı ve ölçülmek istenen değişkenleri, ifadeleri ve ilişkilerin tam anlamıyla ölçtüğü varsayılmaktadır.

Çalışmanın Sınırlıkları

Araştırmanın evreni 2023-2024 eğitim öğretim yılı 02/10/2023-27/10/2023 tarihleri arasında Sinop Üniversitesi'nde farklı eğitim düzeylerinde öğrenim görmekte olan 14682 öğrenci ile sınırlıdır. Araştırmanın örnekleme ve analizlere dahil edilen veri kütesi yine ilgili tarihlerde ulaşılan 480 anket ile sınırlıdır. Ayrıca araştırma veri toplama süreci eğitim öğretim faaliyetleri ve kayıt işlemlerinin yoğun olduğu dönemin ilk haftaları ile sınırlı tutulmuştur.

Çalışmanın Tanımları

Boş zaman: Bireyin alışılan zamandan arta kalan ya da hiç çalışılmayan zaman dilimini ifade etmektedir (Arslan, 2014).

Rekreasyon: Latince “recreate” kavramına dayanmakta olan rekreasyon; yenilenme ve tazelenme anlamlarına gelmektedir. Rekreasyon; günlük hayatın çeşitli aktiviteleri ve iş yaşamı ile azalan bireyin beden ve zihin kaynaklarının yenilenmesine katkı sağlar (Ağılönü, 2007).

Engel: Boş zaman alanyazında rekreasyon aktivitelerine katılımı kısıtlayan ya da engelleyen bireyin karşılaştığı çeşitli kısıtlayıcıları ifade etmektedir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

2. GENEL BİLGİLER

Bu bölümde üzerinde çalışılan konu hakkında kavramlara ve detaylı alanyazın bilgisine yer verilecektir.

2.1. Zaman ve Boş Zaman Kavramı

Biriktirilemeyen, başlangıcı ve bitişi net şekilde belli olmayan, istemli ya da istemsiz olarak tüketilmek zorunda olan zaman kavramı hayati öneme sahip ve benzersiz bir kaynaktır (Alaylıoğlu ve Oğuzhan, 1968). Bu kaynak tüketildikten sonra yeniden yerine konamayacak soyut bir varlıktır (Mackenzie, 1985). Yerine göre bireyler tarafından ve içinde bulunulan koşullara göre uzun ya da kısa süreli algılanan ve saatle ölçülebilen bu kaynak bireyin hayatının en önemli etkileyenlerindendir (Tezcan, 1977: 1). Bireyler güzel zamanlarının yavaş ve kötü zamanlarının ise hızlı geçmesini isterler (Baymur, 1994: 140). Ayrıca bireylere göre ayrı algılanan zaman, geçmiş tecrübeler ve gelecek beklentilere göre de ayrı anlamlar taşıyabilmektedir (Canan, 1994: 4; Baltaş ve Baltaş, 1995: 267). Zamanı verimli kullanma; bireyin kendine, iş ve sosyal hayatına, eğlenmeye ve dinlenmeye ayırdığı zamana, temel insani ihtiyaçlar için ayırdığı zaman içerisinde kurabildiği dengeye bağlıdır. Birey zamanı etkili ve verimli kullanılmalıdır. Zamanın tasarruf edilemeyecek, ödünç verilemeyecek veya satın alınamayacak, kullanılıp kaybedilecek bir kaynak olması bu durumu gerekli kılmaktadır (Eren, 1991: 95; Karaküçük, 1999: 9).

Boş zaman kavramının kökeninin; Latince “izin verilmiş olmak” veya “özgür olmak” anlamına gelen “licere” kelimesine, Fransızca boş zaman anlamına gelen “loisir” kelimesine ve İngilizcede “licence” ve “liberty” kelimelerinin kökenine dayandığı bilinmektedir (Torkildsen, 2005). İlgili alanyazın incelendiğinde boş zaman ile ilgili çok fazla tanımla karşılaşılacaktır. Boş zaman; bireyin kendi adına özgürce kullanma hakkı, çalışma ve yaşama ilişkin sorumlulukları veya görevleri yerine getirdikten sonra kalan zaman (Şahin, 2002); çalışma için ayrılan zaman ve çalışmayı destekleyen aktiviteler (seyahat, eğitim, toplantı, vb.) için harcanan zamanın dışında kalan süre (McLean ve Hurd, 2012: 20); bir güdüye dayandırılan ve ihtiyaçlar için harcanan zaman (aktaran; Demiray, 1987: 8) ve bireyin kendisi için tüm sorumluluklardan kurtulduğu ve tamamen isteği doğrultusunda seçtiği aktivitelerle meşgul olduğu bir dönem ve bireyin kesin bir özgürlüğe sahip olduğu zaman dilimi (Tezcan, 1978: 9) olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlar çerçevesinde boş zamanı; bireyin kendi isteği doğrultusunda ve kendisini özgür

hissederek, yaşamını tüm sorumluluklarından ve zorunluluklarından soyutlanmış şekilde, kişisel gelişim, eğlence, dinlenme ve zevk alma gibi değişik amaçlarla katıldığı her türlü aktiviteler için ayırdığı zaman dilimi olarak tanımlamak mümkündür.

2.1.1. Boş zamanın temel fonksiyonları

Boş zamanın dinlenme, eğlenme ve gelişim olmak üzere üç temel fonksiyonu bulunmaktadır (Ulubey, 2010). Bu fonksiyonlara aşağıda detaylı şekilde yer verilmiştir.

2.1.1.1. Dinlenme fonksiyonu

İş sonrası stresi azaltma, yorgunluğu giderme ve sinir gerilimlerini ortadan kaldırma açısından dinlenme fonksiyonu önemlidir. Özellikle Sanayi Devrimi'nin yaşandığı dönemlerde, çalışma saatleri ortalama 12-15 saati bulduğundan işçiler boş zamanlarını sadece fiziksel güçlerini yeniden kazanmak için dinlenerek geçirmekteydiler (Güngörmüş, 2007). Birey yaşamında çalışma ve iş hayatı son derece önemli olsa da dinlenme ve ödüllendirme de aynı düzeyde önemlidir ve gereklidir. Çünkü sürekli çalışmaya ve dinlenmeye yeterli zaman ayırmama bireyler üzerinde hem fiziksel hem de psikolojik yıpranmalara yol açabilmektedir. Birçok bilimsel araştırmanın sonucu da dinlenmenin bireyin toplam verimini ve psikolojik iyi olma düzeyini arttırmadaki önemini vurgulamaktadır (Scott, 1993).

2.1.1.2. Eğlenme fonksiyonu

Eğlenmek ve eğlence bireyin yaşamının tadını çıkarmasına, keyif almasına ve rutinden kurtulmasına yardımcı olan önemli bir etkidir. Bireylerin eğlenmek için tercihleri ve eğlence anlayışları ise farklılık göstermektedir. Bazı bireyler sevdikleri yerleri gezmeyi, bazı bireyler ev içi aktiviteleri, bazı bireyler ise arkadaşlarıyla zaman geçirmeyi eğlenceli bulabilmektedirler. Eğlenmek yemek yeme gibi insanların temel fiziki ihtiyaçlarından biridir (Howe ve Carpenter, 1985). Eğlenmek içten gelen bir istektir ve bireyler boş zamanlarında kendilerini mutlu edecek aktivitelere ve uğraşlara ihtiyaç duyarlar. Özellikle sosyal ortamlara katılan bireyler boş zamanlarında psikolojik rahatlama ve sosyalleşme fırsatı elde ederler (Torkildsen, 2005).

2.1.1.3. Gelişim fonksiyonu

Bireylerin günlük rutinlerinden sıyrılmasına ve daha geniş toplumsal katılıma olanak tanınmasına yardımcı olması açısından gelişim fonksiyonu önem arz etmektedir. Gelişim fonksiyonu bireylerin kişisel gelişimine ve kendilerini ifade etmelerine katkı sağlar

(Karaküçük, 2005). Boş zaman aktiviteleri bireylerin hem çalışma hayatlarında hem de sosyal yaşamlarında olaylara farklı perspektiflerden bakabilme yeteneklerini geliştirmelerine fırsat sunmaktadır. Ayrıca bu tür aktiviteler bireylerin fiziksel ve ruhsal yorgunluklarının hafifletilmelerine, enerjilerinin yenilenmesine ve genel gelişim düzeylerinin artırılmasına olanak sağlar (Sağcan, 1986).

2.1.2. Sinop destinasyonunun boş zaman kaynakları

Sinop destinasyonunda bulunan rekreasyon alanları ve kaynakları bu başlık altında detaylı şekilde sunulmaktadır.

2.1.2.1. Kültür Turizmi kaynakları

Hüzün turizmi kapsamında önemli bir merkez olarak değerlendirilen Sinop Tarihi Cezaevi 1882 yılında inşa edilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde ağır suçluların ve siyasi mahkumların tutulduğu bir merkez olan cezaevi hizmete açık kaldığı süre içerisinde birçok ünlü mahkûmu misafir etmiştir. Şehirle bütünleşmiş bir simge olan ünlü filozof Diyojen de burada hapsedilmiştir. Ayrıca Osmanlı İmparatorluğu döneminde siyasi mahkumlar ve hükümet karşıtı aktivistler de bu cezaevine kapatılmıştır. Cezaevi binası bir müze ve ziyaretçi merkezi olarak günümüzde hala hizmet vermektedir. Cezaevinde tutsakların yaşadığı hücreler ve odalar ziyarete açık olup ziyaretçiler bu tarihi yerde geçmişin izlerini sürme fırsatına sahiptirler (WEB 1).

M.Ö. 7. yüzyılda inşa edilen Sinop Kalesi tarih boyunca çeşitli medeniyetlerin yönetimine girmiş olup şehir merkezinin hemen yanında yer alır. Karadeniz kıyısında stratejik bir konumda bulunan kale; geniş surları, kuleleri ve tarihi yapılardan oluşan kompleks yapısı ile hem savunma hem de deniz trafiğini kontrol etme amaçları için tarihsel süreçte kullanılmıştır. Günümüzde turistik ziyaretçilerin gezmesine ve fotoğraf çekmesine olanak sağlayan kale destinasyondaki önemli ziyaretçi varış noktalarındandır (WEB 2).

Sinop destinasyonunda yer alan Arkeoloji Müzesi 1921 yılında kurulmuş olup tarih ve arkeoloji meraklıları için önemli bir koleksiyona sahiptir. Şehrin tarihini ve kültürel mirasını ziyaretçilere sunan müze; Hitit, Frigya, Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerine ait eserleri içermektedir. Bunlar arasında heykeller, seramikler, sikkeler, takılar, mozaikler ve antik objeler bulunmaktadır (WEB 1).

1970 yılında hizmete açılan Sinop Etnografya Müzesi destinasyondaki zengin kültürel mirası, geleneksel kıyafetlerden ev eşyalarına, el sanatlarından tarım aletlerine kadar birçok etnografik objeyi ziyaretçilerine sunan zengin bir koleksiyona sahiptir. Kendisi de

tarihi bir yapı olan müze Sinop geleneksel iç mekân tasarımının gösterildiği canlı bir örnektir. Müzede ayrıca destinasyonun geleneksel yaşam tarzını ve günlük hayatını yansıtan eserleri de görmek mümkündür (WEB 2).

Balatlar Yapı Topluluğundan günümüze sadece üç salon (hamam-gymnasium-palestra) ulaşabilmiştir. Özellikle Osmanlı İmparatorluğu döneminde (15-16. yüzyıl) yapının bazı Roma dönemi bölümleri Ortodoks bir manastıra dönüştürülmüştür ve bu manastır Meryem'in Uykusu/Ölümü (Koimesis) ve Başmelek Mikail'e adanmıştır. Yapının kuzeydoğu odası, manastırın kilisesi olarak hizmet vermiştir ve bu bölümün tonozları ve duvarları, Geç Bizans tarzında İncil'den ve Tevrat'tan alınan konuları içeren resimlerle süslenmiştir. Kilisenin yakınında bir ayazma bulunurken, güneyinde "kemiklik" olarak adlandırılan bir alan mevcuttur. Kilisenin doğusundaki haç planlı yapı kalıntısı ve kuzeyindeki salonun zemini, din adamlarının yanı sıra halktan kişilerin de gömüldüğü bir mezarlık alanı haline gelmiştir. 20. yüzyılın başlarına kadar kullanılan yapı günümüzde de önemli bir turistik çekim merkezidir (WEB 3).

Boyabat ilçesinde yer alan Boyabat Kalesi, Gökırmak Vadisi'nde karşılıklı sarp iki kayalık tepenin birinde bulunmakta olup doğal kayalara uygun bir şekilde inşa edilmiştir. Kale, Geç Roma ve Erken Bizans dönemine ait buluntuların sergilendiği bir yapıdır. Ancak günümüzde Osmanlı Kalesi özelliği taşımaktadır. Bu durum kalenin Geç Roma'dan Osmanlı dönemine kadar kullanıldığının bir göstergesidir. Kalenin tüm bu özellikleri ve hala sağlam bir şekilde yapısını koruması yönüyle önemle ziyaret noktalarındandır (WEB 4).

2.1.2.2. İnanç turizmi kaynakları

Sultan Alâeddin Keykubat'a ait olduğu yazılı kaynaklarda geçen Aladdin Cami Selçuklu Devleti'nin 1214 yılında Sinop'u fethetmesinden hemen sonra inşa edilmiştir. Cami, enine plan ve geniş avlu özellikleriyle Erken Dönem İslam cami şemasına benzerlik gösteren örnek bir yapıdır. Günümüzde halen ibadete açık olan ve sağlam yapısı ile dikkat çeken cami turistler açısından önemli inanç merkezlerinden ve ziyaret noktalarındandır (WEB 2).

Alâeddin Cami avlusu kuzey girişinin karşısında yer alan Pervane Medresesi Selçuklu Veziri Muinüddin Süleyman Pervane tarafından 1262'de şehrin ikinci kez alınmasının anısına inşa edilmiştir. Medrese, iki eyvanlı ve açık avlulu yapı tipinin güzel bir örneğidir. 1932 ile 1970 yılları arasında müze olarak kullanılan medrese daha sonra Sinop Valiliği

uhdesinde Sinop'a özgü el sanatları ve mutfağı ile ilgilenen kişilere tahsis edilerek bir çarşı haline getirilmiştir (WEB 5).

Ayrıca Sinop ili sınırları içerisinde Cezayirli Ali Paşa Cami, Hacı Ömer Cami, Kaleyazısı Cami, Meydankapı Cami, Saray Mescidi, Fetih Baba Mescidi, Seyit Bilal Türbesi, Çeçe Sultan Türbesi, Sultan Hatun Türbesi, Hatunlar Türbesi, Yesari Baba Türbesi, İsfendiyoğulları Türbesi, Yeşil Türbe ve Tayboğa Türbesi gibi tarihi ve turistik inanç merkezleri de ziyarete açıktır.

2.1.2.3. Deniz turizmi kaynakları

Sinop destinasyonu etkileyici sahil şeridiyle yerli ve yabancı turistlerin özellikle yaz aylarında tercih ettikleri plajlara ve doğal güzelliklere ev sahipliği yapmaktadır. Destinasyonun kuzey yönünde yer alan Akliman geniş ve kilometrelerce uzunlukta kumsalı bulunan önemli mesire yerlerinden ve denize girme noktalarındandır. Şehir merkezinden dokuz kilometre mesafede bulunan Sarıkum deniz, orman ve gölün bir arada olduğu çeşitli balık ve yabani hayvan türlerinin yaşadığı tabiat koruma alanlarındandır. Karakum, ismini ince ve siyah kumundan alan ve bölgede kamuya ve özel sektöre ait turistik tesis ve kamp alanlarının bulunduğu bir rekreasyon alanıdır. Hamsilos Koyu, denizin kara içene girdiği, yemyeşil ormanı ile dünyada sadece Norveç ve Sinop ilinde bulunan ria tipi kıyaya sahip doğal bir güzelliştir. Mobil Korucuk Köyü ve Bahçeler Mevkileri ise iç limanda durgun denizi ve sahilleri ile piknik ve mesire alanı olarak ziyaretçilere hizmet sunmaktadır (WEB 1).

2.1.2.4. Kamp turizmi kaynakları

Bahçeler, Orman, Yuvam ve Martı gibi kamp alanlarına sahip Sinop destinasyonu yaz boyunca piknik yapılabilen ve denize girilebilen rekreasyon alanlarındandır (WEB 3).

2.1.2.5. Mağara turizmi kaynakları

Ayancık İlçesi'ne 40 kilometre uzaklıkta ve İnaltı Köyü sınırları içerisinde yer alan İnaltı Mağarası deniz seviyesinden 1070 metre yüksekliktedir. Mağaranın 50 metre yakınına kadar araçla ulaşım mümkündür. Mağara ağzına ise merdivenlerden yürüyerek çıkılabilmektedir. İnaltı Mağarası içerisinde bulunan damlataşları ve doğal güzellikleriyle turizm için oldukça elverişli bir ziyaret noktasıdır (WEB 6).

Durağan ilçesine 13 kilometre mesafede bulunan Buzluk Mağarası derinlerine inildikçe odaya benzer alanlara sahiptir. Oda benzeri bu yapılarda ise doğal oluşmuş buzlar

mevcuttur. Yaz aylarında artan hava akımı nedeniyle buz oluşumu daha da artmaktadır. Buzdolaplarının ve soğutucuların olmadığı dönemlerde mağaradan çıkarılan buzların Durağan halk pazarında satıldığı rivayet edilmektedir (WEB 7).

Ağcaçal Mağarası Durağan ilçesine 25 kilometre mesafededir. Ağcaçal mevkiinde bulunan mağaranın giriş kısmında milyonlarca yılda oluştuğu düşünülen göz alıcı doğal sütunlar ve mağaranın alt kesimlerindeki galerilerde kireç taşı erimesi sonucu oluşan çok sayıda şekiller görülmeye değerdir (WEB 8).

2.1.2.6. Kruvaziyer turizmi kaynakları

Doğal bir limana sahip Sinop destinasyonu kruvaziyer gemileri için son yıllarda önemli bir cazibe merkezi olmaya başlamıştır. Destinasyona 2022 yılında 14 kruvaziyer gemisi ile toplam 7906 turist ziyarete gelmiştir (WEB 9).

2.1.2.7. Tabiat turizmi kaynakları

Erfelek ilçesine 13 kilometre mesafede bulunan, merdiven basamakları biçiminde sıralanan ve 28 şelaleden oluşan Tatlıca Şelaleleri Gülleyük deresi tarafından beslenmektedir. Tatlıca Şelaleleri ziyaretçilerin fotoğraf çekimi, doğa yürüyüşleri, botanik gezileri, trekking, koşu, böcek inceleme, kuş gözlemciliği ve piknik gibi rekreasyon ihtiyaçlarına cevap verebilen zengin orman altı bitki varlığı ile Sinop destinasyonunun en gözde ve bilinen turizm alanlarından (WEB 10).

2.1.2.8. Panayır ve festival turizmi kaynakları

Panayırlar ve festivaller eğlence turizmi açısından bir rekreasyon aktivitesi olarak değerlendirilmektedir. Daha çok ticari amaçlarla düzenlenen aktiviteler yerel halkın eğlenmesi açısından da katkı sağlayıcıdır. Ayrıca şehir içi ve şehir dışı ziyaretçi akımına etki eden bu tür aktiviteler konaklama sürelerinin artmasına ve yerel kültürün tanıtımına olanak sağlar (Girgeç, 2008: 38). Bu kapsamda Sinop destinasyonu ve bağlı ilçelerinde yılın farklı dönemlerinde çeşitli panayırlar organize edilmektedir. Bunlardan bilinenleri ve düzenli organize edilenleri aşağıda detaylandırılmıştır.

Ayancık Panayırı, her yıl Eylül'ün 18'inde başlamaktadır ve dört gün sürmektedir. Esasında hayvan ve mal teşhiri için kurulan bu panayır, çevre yerleşimlerden insanların katılımı ile gelişmiştir. İlçede 1929 yılında Alman-Belçika ortaklığı Ayancık Kereste Fabrikasının kurulması, yöreye yabancı yöneticilerin ve işçilerin gelmesi ile bu panayır süreç içerisinde sosyal etkileşim açısından da değerli hale gelmiştir (WEB 11).

Karasu (Erfelek) Panayırı, Sinop'un en köklü panayırlarından biridir. Panayırın ilk kuruluş tarihi kesin olarak bilinmese de Cumhuriyet'in ilk yıllarında hayvan panayırı olarak kurulmaya başlandığı düşünülmektedir. Zamanla mal satışı da panayır içinde kendine yer edinmeye başlamıştır. Her yıl eylül ayında bir hafta boyunca düzenlenen panayır, hayvan alımı-satımı ve emtia ticaretine olanak tanımaktadır. Panayırda, çeşitli hayvan yetiştiriciliği yarışmaları düzenlenmektedir. Ayrıca halk konserleri, söyleşiler, paneller ve bölgenin en büyük karakucak güreşleri de panayır kapsamında düzenlenmektedir (Kaya ve Yılmaz, 2020: 89).

Sinop'un Merkez ilçesine bağlı Bektaşğa Köyü'nde her yıl mayıs ayında düzenlenen Bektaşğa Panayırı destinasyonun önemli panayırlardan biri olarak kabul edilmektedir. Köyün özellikle Çerkezlerin yoğun yaşadığı bir yer olması Çerkez geleneğinin tanıtımı açısından panayırı önemli hale getirmektedir. Rivayete göre Çerkez kızları Bektaşğa Panayırında gelecekteki eşleriyle buluşurlar, kaçış planlarını yaparlar ve evlilik için hazırlanırlar. Dolayısıyla Bektaşğa Panayırı evlilik yolunda atılan ilk adım olarak kabul edilir. Ayrıca Bektaşğa Panayırında diğer panayırlardan farklı olarak traktörler ve tarım ekipmanları gibi teknolojik ürünler de teşhir edilmektedir ve satılmaktadır. Panayır bu yönüyle modern içeriğe ve sunuma da sahiptir (WEB 12).

Durağan Panayırında mal alışverişlerinin yanı sıra ilçenin tanıtımına katkıda bulunmak üzere açılan standlar ve lunaparklar bulunmaktadır. Gerze ilçesinde kurulan Gerze panayırı ise ilk defa 1934 yılında kurulmuştur ve 1970'lerin sonuna kadar da düzenli olarak kurulmaya devam etmiştir. Günümüzde kurulmayan bu panayır kapsamında geçmişte düzenlenen güreş organizasyonu ise halen düzenlenmeye devam etmektedir (Kaya ve Yılmaz, 2020: 84-95).

Sinop'un ilçelerinde kurulan panayırların tarihi Osmanlı dönemine kadar uzansa da il merkezinde kurulan Sinop Panayırının tarihi 1935 yılına dayanmaktadır. Birçok eşyanın alınıp satıldığı bu panayırın en ilgi çekici aktiveleri güreş ve at yarışlarıdır. Geçmişte yarışlardan elde edilen gelirler şehre su getirmek amacıyla kullanılırdı. Günümüzde ise düzenlenmeyen bu panayırın en son ne zaman düzenlendiği hakkında da net bir bilgi bulunmamaktadır (Kaya ve Yılmaz, 2020: 54).

2.1.3. Sinop Üniversitesi kampüsünde bulunan boş zaman kaynakları

Üniversite kampüsleri sadece derslerin yapıldığı bir yer olmanın ötesinde, gençlerin gelişimlerine, sosyal etkileşimlerine ve kültürel deneyimlerine katkı sağlayan alanlardır.

Bu alanlar, öğrencilerin birlikte vakit geçirdikleri, yeni insanlarla tanıştıkları ve farklı fikirleri keşfettikleri mekânlardır. Öğrenciler, bu mekânlarda sadece derslerinin olduğu günlerde değil aynı zamanda boş zamanlarında da vakit geçirmektedirler (Yılmaz vd., 2012: 2). Üniversite kampüsleri öğrencilerin sosyal ve bireysel yaşamları için de kritik öneme sahip alanlardır. Bu alanlar öğrencilerin eğitim kalitesini arttırılmalıdır, fiziksel ve psikolojik iyi oluş ve sosyal bağlantı ihtiyaçlarını karşılayabilecek yapıda olmalıdırlar. Geniş, peyzaj düzenlemesi tamamlanmış ve park benzeri planlamalar gözetilerek bu alanlar düzenlenmelidir. Bu sayede öğrencilerin dinlenme, sosyalleşme, spor yapma ve streslerini atma gibi gereksinimleri karşılanarak yaşam kaliteleri arttırılabilir (Ertekin ve Çorbacı, 2010).

2.1.3.1. Üniversite sosyal tesisleri

Sinop Üniversitesi Merkez Kampüs içerisinde bulunan öğrenci yaşam merkezinde;

- 1500 kişilik öğrenci ve 750 kişilik personel yemekhanesi,
- VIP yemek salonu,
- Personel dinlenme salonu,
- Bilardo salonu,
- Bowling salonu,
- Sinema,
- Kafeterya ve restaurant bulunmaktadır. (WEB 13).

2.1.3.2. Üniversite spor tesisleri

- Kampüs içerisinde 318 seyirci kapasiteli kapalı spor salonu; öğrenci ve personelin sportif aktiviteler için kullanıma açık basketbol, voleybol, masa tenisi, bilardo ve futsal sporlarını yapmaya müsait çok amaçlı kapalı spor salonu bulunmaktadır.
- Kampüs içerisinde uluslararası standartlarda sekiz kulvarlı atletizm pisti, 3000 metre su engel havuzu, cirit atma, gülle atma, yüksek atlama sehpa ve minderi, çekiç atma kafesi, üç adım atlama parkuru ve kum havuzu, futbol sahası, açık tenis kortları, açık basketbol sahası ve futbol halı sahası bulunan spor kompleksi yer almaktadır.
- Su Ürünleri Fakültesi Yerleşkesinde açık halı saha bulunmaktadır (WEB 14).
- Tüm bu tesislere ek olarak akademik birimlerde öğrenci kafeteryaları ve konferans salonları bulunmaktadır.

2.2. Rekreasyon Kavramı

Latince “recreatio” kelimesinden türetilen rekreasyon kavramı; yenilenme ve yeniden yapılanma anlamlarına gelmektedir. Rekreasyon kelimesinin Türkçe’de ki karşılığı genellikle, boş zamanları değerlendirme aktiviteleri olarak karşımıza çıkmaktadır (Ozankaya, 1980: 27). Rekreasyon; yoğun çalışma hayatı, hareketsiz yaşamı ve monotonluk sebebi ile olumsuzluklar yaşayan bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlığını korumak, keyif almalarını ve mutlu olmalarını sağlamak için tamamıyla çalışma ve ihtiyaçlar dışında kalan zaman içerisinde gerçekleştirilen aktivitelerdir (Karaküçük ve Akgül, 2016: 46). Rekreasyon ve boş zaman kavramları birbirinin benzeri veya aynı anlama gelecek şekilde sıklıkla kullanılmaktadır. Ancak bu kullanım yanlıştır ve boş zaman; zaman dilimi içerisinde tanımlanırken rekreasyon kavramı bir etkinliği ifade etmektedir. Bu etkinliğin rekreasyon etkinliği olarak tanımlanabilmesi için bazı koşullar bulunmaktadır. İlgili etkinliğin boş zaman içinde gerçekleşmesi, fiziksel ya da zihinsel olması ve isteğe bağlı gerçekleşmesi ilk koşuldur (Kara, 2015). Alanyazında rekreasyon ile ilgili tanımların ise beş unsurdan ve/veya koşuldan oluştuğu görülmektedir (McLean ve Hurd, 2015).

- Rekreasyon; bireylerin duygusal, fiziksel, sosyal ve zihinsel gelişimine katkı sağlayan, dinlenmeye yönelik çeşitli aktiviteleri ifade etmektedir. Bu tür aktiviteler, kişisel olarak ya da gruplar halinde tercih edilebilir.
- Rekreasyon aktivitelerine katılım tamamen isteğe bağlıdır.
- Rekreasyon aktiviteleri bireyin kişisel tatmini ve memnuniyeti için yapılan bir tercihtir. Dışsal amaçlar ve ödüller için değildir.
- Rekreasyon aktiviteleri öznedir ve bir etkinliğin rekreasyon olup olmadığı, bireyin o aktivite sırasında hissettiği duygulara ve aldığı keyfe dayanmaktadır.
- Rekreasyon aktivitelerinin temel önceliği, kişisel zevktir. Bireyler rekreasyon aktivitelerine katılarak entelektüel, fiziksel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılarlar.

Rekreasyon aktivitelerine katılan bireylerin, genellikle daha sağlıklı bir yaşam tarzını benimsedikleri hem fiziksel hem de sosyal anlamda aktif oldukları yapılan araştırmalarla ortaya konmaktadır. Bu tür aktivitelere katılan bireyler, sadece fiziksel sağlıklarını korumakla kalmaz, aynı zamanda liderlik becerileri geliştirme, sosyal bağlar kurma, aile içi mutluluğu artırma, iş yaşamında daha verimli olma, suç oranlarının azalmasına katkıda bulunma, doğal çevrenin korunmasına yönelik farkındalık geliştirme ve kültürel

dayanışmayı artırma gibi toplumun genel refahına katkı sağlayacak beceriler edinebilirler. Bu durum, rekreasyonun bireylerin ve toplumun genel refahına olumlu katkısını göstermektedir (Kara vd., 2008). Rekreasyon aktiviteleri bireylerin fiziksel ve zihinsel sağlıklarını geliştirmenin ötesinde, yaşamlarındaki stres, iş veya aile kaynaklı sorunlardan kaynaklanan yorgunluğu hafifletmelerine de yardımcı olmaktadır. Bu tür aktiviteler, bireyleri günlük hayatın getirdiği baskılardan uzaklaştırarak zihinsel ve fiziksel olarak rahatlamalarını sağlamaktadır. Özetle rekreasyon aktiviteleri bireylerin dışarı çıkmasını teşvik eder, yeni deneyimler kazanmalarını sağlar ve daha fazla rahatlama imkânı sunar. Ayrıca bireyler bu tür aktivitelere katılarak farklı insanlarla tanışma fırsatı bulurlar, sosyal becerilerini ve çevrelerini genişletirler (Tütüncü, 2012).

2.2.1. Rekreasyonun özellikleri

Rekreasyon aktiviteleri bireylerin sahip oldukları boş zamanın tipine, süresine, etkinliğe katılım biçimine, bulunduğu coğrafi alana, içinde yaşadığı toplumun gelişmişlik düzeyine, kültürel yapısına, bireysel özelliklerine ve politikacıların rekreasyona bakış açısına bağlı olarak değişkenlik gösterir (Koçyiğit ve Yıldız, 2014). Ancak alanyazın incelendiğinde rekreasyon aktivitelerini diğer aktivitelerden ayıran bazı temel özellikler bulunduğu yaygın bir gerçekliktir. Rekreasyon, geniş bir kitlenin ilgisini çeken ve farklı bireylerin katılımına olanak sağlayan bir alandır. Bireylerin yaşları, cinsiyetleri, sağlık durumları veya diğer özellikleri ne olursa olsun, rekreasyon bireylerin farklı ihtiyaçlarını karşılamak ve farklı zevkleri deneyimlemek üzere çeşitlilik sunabilir. Çocuklar için rekreasyon, oyunlar aracılığıyla eğlence ve öğrenme fırsatları sunarken yetişkinler için rekreasyon, günlük rutinden uzaklaşarak stres atma, zihinsel canlanma ve bedensel etkinlik sağlama fırsatı sunar. Ayrıca ebeveynlerle çocuklar arasındaki bağları güçlendirebilir. Engelli bireyler için rekreasyon, ihtiyaçlarına uygun aktivitelerle kendilerini ifade etme ve geliştirme imkânı sağlar. Özellikle uygun hale getirilmiş tesislerle veya aktivitelerle, bu bireylerin topluma katılımını artırmada önemli bir rol oynar. Bireylere kendilerini ifade etme, geliştirme ve toplum içinde daha sağlıklı bir denge oluşturma fırsatı sunar (Orel ve Yavuz, 2003; Schwarzenegger vd., 2005).

Rekreasyon evrenseldir ve dil engelini aşan aktiviteleri içerir. Rekreasyon; farklı kültürlerden ve dillerden bireyleri bir araya getirirken, aynı zamanda aktivitelerin kendine özgü dilleri ve kuralları sayesinde bireyler arasında bir anlaşma sağlar. Örneğin; spor, sanat veya diğer rekreasyon aktivitelerinin çoğu evrensel içerikler taşır. Popüler bir spor olan futbolun kuralları genellikle evrensel olarak bilinir ve bu sayede farklı dilleri

konuşan bireyler aynı oyunu oynayabilirler. Bu tür ortak aktiviteler, insanların farklılıklarına rağmen bir araya gelmelerini ve birbirleriyle etkileşimde bulunmalarını sağlar. Bu rekreasyonun; dil, kültür veya coğrafya farkı gözetmeksizin insanları birleştiren evrensel yönünü gösterir (Çakır, 2017). Rekreasyon aktiviteleri bir toplumun değerlerine ve kültürüne uygun olmalıdır. Bir faaliyet veya aktivite, bir toplumda kabul görebilirken başka bir toplumda uygun bulunmayabilir. Rekreasyon; yerel geleneklere, kültüre ve değerlere saygı duymalıdır ve sosyal normlara ters düşmemelidir. Rekreasyon aktivitelerinin toplumunda kabul görmesi ve değer yargılarına uygun olarak tasarlanması gerekmektedir (Arslan, 2013). Bireylerin rekreasyon aktivitelerine sürekli katılma ve devam etme mecburiyeti bulunmamaktadır. Bireyler genellikle keyif aldıkları ve yapabilecekleri aktivitelere katılmak istemektedirler. Bu aktiviteler ise bireylerin ilgisine, yeteneğine, deneyimine ve geçmiş birikimlerine göre çeşitlenmektedir (Koçyiğit ve Yıldız, 2014). Rekreasyon, bireylerin fiziksel ve zihinsel sağlıklarına olumlu katkılarda bulunan bir araç olabilir. Ancak bu aktivitelerin seçimi ve uygulanışı toplumun değer sistemine uygun olmalıdır. Rekreasyon aktiviteleri, toplumun değerlerine ve ahlaki normlarına uygun olarak gerçekleştirilmelidir. Toplumsal normlara saygılı olmayan veya etik kurallara uymayan aktiviteler, rekreasyon etkinliği olarak değerlendirilemezler. Dolayısıyla rekreasyonun bireylere sağladığı avantajların korunması için aktivitelerin toplumsal normlar ve değerlerle uyumlu olmasına özen gösterilmelidir (Karaküçük, 2008: 73-74).

2.2.2. Rekreasyonun sınıflandırılması

Bireylerin boş zamanlarında tercih ettikleri rekreasyon aktiviteleri oldukça çeşitlidir ve kişisel tercihlere, ilgi alanlarına ve yaşam tarzlarına bağlı olarak değişiklik gösterebilir. Aynı zamanda benzer şartlar altında yapılan rekreasyon aktiviteleri bile bireyler arasında farklı tatmin düzeyleri ve getirilerle sonuçlanabilir. Rekreasyon aktiviteleri; katılımcı sayısına, yaş aralığına, etkinliğin türüne ve kullanılan mekâna göre farklı sınıflandırmalara tabi tutulabilir. (Argan vd., 2013: 11).

2.2.2.1. Mekâna göre rekreasyon

Mekâna göre rekreasyon aktiviteleri açık alan ve kapalı alan rekreasyon olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

a- Açık Alan Rekreasyonu: Genel olarak açık hava ortamlarında gerçekleştirilen çeşitli rekreasyon aktivitelerini kapsamaktadır (Jensen ve Guthrie, 2006). Daha çok doğal

çevrede gerçekleştirilen açık alan rekreasyonu; çeşitli rekreasyon davranışları, aktivitelerini ve deneyimlerini ve doğal çevre içinde gerçekleştirilen bir dizi etkinliği (trekking, rafting, tenis, konser, kamp, yelken, vb.) ifade eder (Kono vd., 2018). Açık alan rekreasyonu kendi içinde üç ana grupta değerlendirilir. Bunlar kaynak, kullanıcı ve aracı merkezli rekreasyondur. Kaynak merkezli açık alan rekreasyonu; kamp ve doğa yürüyüşü gibi aktiviteleri içerir ve bu aktiviteler genellikle ormanlar, göller ve vahşi yaşam alanları gibi doğal zenginliklerin bulunduğu bölgelerde gerçekleştirilir. Kullanıcı merkezli açık alan rekreasyonu; insanlar tarafından oluşturulan veya geliştirilen açık alanlarda gerçekleşen aktiviteleri içerir. Açık hava sineması, eğlence parkları, piknik alanları ve hayvanat bahçeleri gibi mekânları kapsar. Aracı merkezli açık alan rekreasyonu ise kaynak ve kullanıcı merkezli açık alan rekreasyonunun bir kombinasyonundan oluşur. Doğal alanlarda balık tutma ve kano gibi aktiviteler buna örnek olarak verilebilir. Aracı merkezli rekreasyonda hem doğal kaynakların kullanımı hem de kullanıcının doğayla etkileşimi mümkün hale gelmektedir (Yüncü, 2013).

b- Kapalı Alan Rekreasyonu: Bireylerin kullanımına sunulmuş kapalı alanlarda yapılan rekreasyon aktiviteleridir. Bireylerin boş zamanlarını daha etkili bir şekilde değerlendirmelerini ve yaşam kalitelerini artırmalarını amaçlayan ve kapalı mekânlarda yapılan rekreasyon aktivitelerini kapsar. Bu rekreasyon çeşidi genellikle resmî kurumlar, özel şirketler veya özel mekânlarda mesai saatleri sonrasında düzenlenen aktiviteleri içermektedir. Bireyler, kendi oluşturdukları kapalı mekânlarda ergonomik koşulları sağlayarak çeşitli faydalı aktivitelere katılabilmektedirler. Bu kapalı mekânlarda düzenlenen aktiviteler aracılığıyla bireylerin dinlenmeleri, eğlenmeleri ve kendilerini geliştirmeleri sağlanmaktadır (Tütüncü ve Aydın, 2014).

2.2.2.2. Etkinliklere katılım amacına göre rekreasyon

Etkinlik amaçlarına göre rekreasyon aktiviteleri; dinlenme, kültürel, toplumsal, sportif, turizm ve sanatsal amaçlı rekreasyon olmak üzere gruplandırılmaktadır (Yüncü, 2013: 11).

a- Dinlenme Amaçlı Rekreasyon: Bireyin sahip olduğu boş zamanı tamamen dinlenmeye, beden ve ruh sağlığını sürdürmeye veya korumaya yönelik aktivitelerle değerlendirdiği ve bireyin genel sağlığını destekleyen uygulamaları, etkinlikleri ve aktiviteleri içermektedir.

b- Kültürel Amaçlı Rekreasyon: Bireyin sahip olduğu boş zamanı; eski sanat eserlerini, tarihi yerleri, müzeleri ziyaret etmek ve diğer kültürel aktivitelere katılarak değerlendirdiği, kültürel bilincini ve entelektüel gelişimi destekleyen uygulamaları, etkinlikleri ve aktiviteleri içermektedir.

c- Toplumsal Amaçlı Rekreasyon: Bireyin sahip olduğu boş zamanı; toplumsal ilişkiler kurmak ve geliştirmek amacıyla sosyal becerilerini güçlendirmesine yönelik uygulamaları, etkinlikleri ve aktiviteleri içermektedir.

d- Sportif Amaçlı Rekreasyon: Bireyin sahip olduğu boş zamanı; aktif veya pasif spor yapma veya izleme şeklinde değerlendirdiği uygulamaları, etkinlikleri ve aktiviteleri içermektedir.

e- Turizm Amaçlı Rekreasyon: Bireyin sahip olduğu boş zamanı ve tatil dönemlerini farklı yerleri ziyaret ederek, gezmek ve görmek amacıyla değerlendirdiği, bireyin kültürel çeşitliliği deneyimlemesine ve perspektifini genişletmesine katkıda bulunan uygulamaları, etkinlikleri ve aktiviteleri içermektedir.

f- Sanatsal Amaçlı Rekreasyon: Bireyin sahip olduğu boş zamanı; sanatın çeşitli dallarıyla ilgilenerek, bir veya birkaç sanat disipliniyle uğraşarak değerlendirdiği, bireyin yaratıcılığını ve estetik anlayışını geliştirmesine yönelik uygulamaları, etkinlikleri ve aktiviteleri içermektedir.

2.2.2.3. Etkinliklere katılım şekline göre rekreasyon

Etkinliklere katılma şekline göre rekreasyon aktiviteleri; aktif rekreasyon ve pasif rekreasyon olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

a- Aktif Rekreasyon: Bireylerin aktif bir şekilde rol aldıkları ve katıldıkları boş zaman değerlendirme ve rekreasyon aktivitelerini içerir. Bu tür aktiviteler, bireylerin fiziksel olarak katılım gösterdikleri ve keyif aldıkları aktiviteleri ve etkinlikleri kapsar. Spor yapmak, enstrüman çalmak, şarkı söylemek ve binicilik gibi aktiviteler aktif rekreasyona örnek olarak gösterilebilir (Anhalt, 1994).

b- Pasif Rekreasyon: Bireylerin aktif olarak katılmadıkları, aktivitelere katkıda bulunmadıkları ve sadece iyi vakit geçirmek, ruhsal ve zihinsel olarak haz almak amacıyla izleyici (seyirci) olarak yer aldıkları boş zaman değerlendirme ve rekreasyon aktivitelerini kapsar. Pasif rekreasyon örnekleri arasında spor müsabakalarını izlemek,

sinema-tiyatro gösterilerini izlemek ve bir konserde müzik dinlemek gibi aktiviteler sayılabilir (Kocaekşi vd., 2012: 15).

2.2.2.4. Diğer rekreasyon sınıflandırmaları

Diğer rekreasyon aktiviteleri ise aşağıda detaylandırılmıştır (Hazar, 2009).

a- Estetik Rekreasyon: Ünlü sanat ve spor aktivitelerini takip eden, genellikle eğitilmiş ve yüksek gelir düzeyine sahip bireylerin ilgisini çeken, estetik unsurları vurgulayan etkinlikler, aktiviteler ve uygulamalardır.

b- Sosyal Rekreasyon: Sosyalleşme amacıyla yapılan aktiviteler, kutlamalara katılım, arkadaş ve akraba ziyaretleri gibi sosyal ilişkileri güçlendiren etkinlikler, aktiviteler ve uygulamalardır.

c- Sağlık Rekreasyonu: Sağlığı koruyucu, aktif ve tedavi edici aktivitelerin yer aldığı etkinlikler, aktiviteler ve uygulamalardır.

d- Sanatsal Rekreasyon: Bireylerin sanatsal becerilerini geliştirdikleri ve sergiledikleri etkinlikler, aktiviteler ve uygulamalardır.

e- Fiziksel Rekreasyon: Aktif katılım gerektiren, açık ve kapalı alanlarda gerçekleştirilebilen etkinlikler, aktiviteler ve uygulamalardır.

f- Turistik Rekreasyon: Bireylerin turistik programlara katılarak veya planlayarak boş zamanlarını değerlendirdikleri etkinlikler, aktiviteler ve uygulamalardır.

g- Ticari Rekreasyon: Bireylerin ücret karşılığında katıldıkları sportif, kültürel ve turistik etkinliklerin ticari boyutta gerçekleştirildiği etkinlikler, aktiviteler ve uygulamalardır.

2.2.3. Rekreasyon ihtiyacı

Rekreasyon, insanlar için evrensel bir ihtiyaçtır. Tarih boyunca ve dünyanın her köşesinde, bireyler kendilerini gerçekleştirmek ve boş zamanlarını değerlendirmek adına rekreasyonun önemini hissetmişlerdir. Rekreasyon aktivitelerine aktif olarak katılanlar ile bu aktivitelerden yoksun kalanlar arasında sağlık, çevre ve hukuki tutumlar açısından belirgin farklılıklar gözlemlenmektedir. Rekreasyon aktiviteleri, yaşam kalitesini artıran ve hayata anlam katan önemli aktivitelerdir. Bu nedenle dünya genelinde, bireyler fiziksel, ruhsal ve toplumsal faydalar elde etmek amacıyla rekreasyon aktivitelerine katılmaktadırlar. İnsan ömrünün uzaması, değişen yaşam koşulları ve bu koşulların neden

olduğu stres, özellikle şehirde yaşayan bireylerin fizyolojik ve ruhsal sağlığını olumsuz etkilemektedir. Rekreasyon aktiviteleri, bireylerin günlük yaşamdaki baskılardan kurtulmalarına, birbirleriyle ve çevreleriyle olan ilişkilerini düzenlemelerine yardımcı olur (Sevil, 2012: 14).

2.2.3.1. Rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri

Rekreasyon, bireyler için evrensel bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyaç, tarih boyunca ve dünya genelinde bireylerin kendilerini gerçekleştirmek ve boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla rekreasyona duydukları ihtiyaçla kendini gösterir. Rekreasyon aktiviteleri bireylerin yaşam kalitesini artıran ve bireylerin hayatlarına anlam katan aktivitelerdir. Ayrıca insan ömrünün uzaması, değişen yaşam koşulları ve ortaya çıkan stres rekreasyon aktivitelerini daha önemli bir hale getirmektedir. Özellikle şehirlerde yaşayan bireylerin fizyolojik ve ruhsal sağlığını olumsuz etkileyen günlük baskılardan kurtulmalarında rekreasyon aktiviteleri önemli rol oynamaktadır. Rekreasyon, bireylerin birbirleriyle ve çevreleriyle olan ilişkilerini düzenlemelerine yardımcı olarak sosyal bağlarını güçlendirir ve kişisel gelişimlerine katkı da bulunur (Sevil, 2012).

Rekreasyon aktivitelerine yönelik artan ilgi ve rekreasyona duyulan ihtiyacın temelinde, bireylere ek olarak daha geniş bir perspektiften bakıldığında topluma sağladığı faydalar yer almaktadır (Karaküçük ve Akgül, 2016: 80). Bu kapsamda rekreasyona duyulan ihtiyaçları bireysel ve toplumsal temelli ele almak mümkündür. Rekreasyon aktiviteleri bireysel temelde; fiziksel sağlığa, ruh sağlığına, mutluluk düzeyine, sosyalleşmeye, becerilere ve yeteneklere, yaratıcılığa, iş verimine, çalışma başarısına ve ekonomik hareketliliğe olan katkıları açısından bir ihtiyaçtır. Toplumsal temelde ise rekreasyon aktiviteleri, bireyleri ve toplulukları bir araya getirerek toplumsal ilişkileri olumlu bir şekilde etkiler. Bu aktiviteler bireylerin birbirleriyle tanışmalarını, iletişim kurmalarını ve birlikte zaman geçirmelerini sağlar. Özellikle grup aktiviteleri, ortak ilgi alanlarına sahip bireyleri bir araya getirerek sosyal bağları güçlendirir. Birlikte geçirilen zaman, bireylerin birbirlerine destek olmalarını, birlikte sorunları çözmelerini ve birbirlerine yardım etmelerini sağlar. Bu da toplum içinde daha sağlam bir dayanışma kültürünün oluşmasına katkıda bulunur. Rekreasyon, bireylerin serbest hareket etmelerini ve düşüncelerini özgürce ifade etmelerini destekler. Bu, demokratik bir toplumun temelini oluşturan bireylerin katılımı, ifade özgürlüğü ve farklı düşüncelerin saygı görmesi gibi değerlere uygun bir ortamın oluşmasına olanak sağlar. Dolayısıyla rekreasyon aktiviteleri demokratik değerleri teşvik eder ve toplumun daha açık, katılımcı bir yapıya evrilmesine,

başkalarına saygı duyma, kurallara uyma, ahlaki değerleri benimseme, farklı bakış açılarını ve özelliklerini (dil, din, ırk, vb.) bir araya getirme, şiddeti azaltma, genel ölçekte fiziksel, zihinsel ve duygusal refaha katkıları açısından bir gereksinimdir (Karaküçük, 2008: 95-101).

2.2.4. Rekreasyona katılımın önündeki engeller

Bireylerin veya toplumun rekreasyon aktivitelerine katılabilmeleri veya bu aktiviteleri daha iyi koşullarda gerçekleştirebilmeleri için bir dizi önkoşul söz konusudur. Bu önkoşulları aşağıdaki haliyle detaylandırmak mümkündür (aktaran; Sevil, 2012: 18-19).

a- Zaman: Rekreasyon aktivitelerine katılım, bireylerin günlük yaşamları içinde zaman ayırabilmelerini gerektirmektedir. Bireylerin; çalışma saatleri, aile sorumlulukları ve diğer işleri ve yükümlülükleri göz önüne alındığında bireylerin rekreasyon aktivitelerine katılımlarında sahip oldukları boş zaman miktarı önemli bir önkoşuldur.

b- Yeterli Maddi Güç: Bireylerin rekreasyon aktivitelerine katılımlarında boş zaman kadar gerekli bir diğer önkoşulda sahip olunan maddi kaynaklardır. Rekreasyon aktivitelerinde ihtiyaç duyulacak spor malzemeleri, aktivite katılım ücretleri, seyahat masrafları, özel gereksinim materyallerine yapılacak harcamalar bireylerin ve toplumun bu rekreasyon aktivitelerine katılım düzeylerine ve sıklıklarına doğrudan ve dolaylı etki etmektedir.

c- Uygun Alanların Varlığı: Bireylerin rekreasyon aktivitelerini gerçekleştirmek için uygun alanların varlığı ve erişilebilirliği önemlidir. Parklar, spor tesisleri, kültürel aktivite mekânları, açık ve kapalı spor sahaları gibi alanlar çeşitli rekreasyon aktiviteleri için kullanılabilir.

Sayılan ve detaylandırılan bu önkoşullara ilave olarak rekreasyon aktivitelerine katılıma engel olan veya olabilecek diğer faktörler ise şunlardır (Hall ve Page, 2006).

a- Sezonluk Engeller: Mevsim, güneşli gün sayısı, gündüzlerin uzunluğu, kar kalınlığı ve sıcaklık gibi faktörler bireylerin rekreasyon aktivitelerine katılımlarında doğrudan veya dolaylı etki edebilmektedir. Sezonluk engeller ve hava koşulları bireylerin rekreasyon aktiviteleri yaptıkları mekânların ve alanların (açık veya kapalı alanlar, deniz kenarı, orman, dağ ve kış sporuna uygun alanlar) belirleyicisi olabilmektedir.

b- Finansal Kaynaklar ve Rekreasyon Alanlarının Ulaşılabilirliği: Bireylerin yaşam alanları, yaşadıkları mekânın çevresi ve katılacakları rekreasyon aktivitelerinin

belirlenmesinde önemli bir faktör olarak ön plana çıkmaktadır. Bireyler rekreasyon aktivitelerine katılımda öncelikle şehir içi ve yakın çevrelerindeki tesisleri ve alanları tercih etmektedirler. Rekreasyon aktivitelerine katılımı etkileyen bir diğer faktör ise bireylerin gelir düzeyidir. Bireylerin gelir seviyelerinin yüksek olması, kadınların aktif çalışma hayatında yer almaları ve ailelerin genel gelir düzeyinin artması rekreasyon aktivitelerinin çeşitlenmesine ve katılımın artmasına olanak sağlamaktadır.

c- Cinsiyet ve Sosyal Sınırlamalar: Toplumda genel olarak kadının çocuk bakma ve ev işleriyle ilgilenme gibi yükümlülükleri olduğu düşüncesi bu faktörü önemli hale getirmektedir. Çalışma hayatında yer alan kadınlar, işleri dışında kalan boş zamanlarında çocukları ve ev işleriyle ilgilenme durumunda kalabilmektedirler. Bu durum rekreasyon aktivitelerine zaman ayırmada genellikle çalışan kadınları aynı statüdeki erkeklere göre dezavantajlı hale getirmektedir ve kadınların rekreasyon aktivitelerine katılımlarını sınırlayabilmektedir. Cinsiyet faktörünün yanı sıra toplumda var olan inançlar bir toplumsal baskı unsuru olarak bireylerin rekreasyon aktivitelerine katılımlarını engelleyebilir veya sınırlayabilir. Bu bağlamda, toplumsal normlar ve beklentiler, bireylerin rekreasyon aktivitelerine olan katılımlarını şekillendirebilir ve bu noktada bireyler arasında eşitsizlikler ortaya çıkabilir.

d- Fiziksel Kaynaklar ve Moda: Bireyler rekreasyon aktivitelerine sadece fiziksel ihtiyaçlarını karşılamakla kalmayıp aynı zamanda ruhsal doyum noktasına ulaşmayı da hedeflemektedirler. Bu durum; seyahat, doğa aktiviteleri, spor aktiviteleri ve benzeri aktivitelere olan ilgiyi ve katılımı etkilemektedir. Fiziksel kaynaklar, sağlık ve formda kalma isteğiyle birleşerek bireylerin rekreasyon aktivitelerine yönelik beklentilerini ve tercihlerini etkilemektedir. Moda faktörü bu noktada sürece dâhil olmaktadır. Rekreasyon aktivitelerinde ve etkinliklerinde ihtiyaç duyulan ve tercih edilen giyim, aksesuar, ekipman, donanım ve araç gereçler noktasında bireylerin moda trendlerinden etkilendikleri bir gerçektir. Modaya uygun ve fonksiyonel ekipmanlara sahip olma arzusu, bireyleri rekreasyon aktivitelerine katılmaya teşvik edebilir.

Bir diğer çalışmada ise bireylerin rekreasyon aktivitelerine katılımlarına engel olan faktörler; bireysel, bireylerarası ve yapısal engeller olmak üzere üç ana grupta sınıflandırılmaktadır (Crawford ve Godbey, 1987: 119).

a- Bireysel Engeller: Bireylerin boş zaman davranışlarını sınırlayan ve rekreasyon tercihlerini engelleyen psikolojik durumları ve faktörleri ifade etmektedir (Göral vd.,

2017). Bu faktörler arasında bireylerin ailelerinin, toplumunun, arkadaş gruplarının ve benzeri çeşitli etkenlerin biyolojik ve kültürel yönleri, coğrafi ve fiziksel faktörler, kitle iletişim araçları ve bu araçların kullanımı, algıları, alışkanlıkları ve düşünce yapıları sayılabilir. Bireysel engeller; kültürel, eğitimsel, sosyal, ekonomik ve demografik unsurları içeren geniş bir yelpazede ortaya çıkabilmektedir (Keskin vd., 2015).

b- Bireylerarası Engeller: Sosyalleşme, bireylerde kişisel farkındalık oluşturarak duygusal zekâ yeteneklerini kullanma kapasitesine sahip olmalarını sağlamaktadır. İş saatleri ve özel bakım dışında bireylerin tamamen özgürce kendilerine ayırdıkları zaman içinde gerçekleşen rekreasyon aktiviteleri; kişilerin bireylerarası iletişim becerilerini ve ilişkileri yönetme yeteneklerini geliştirebilir. Bu aktiviteler aynı zamanda serbest zamanın keyfini çıkaran bireylerin ait olma duygularını güçlendirmektedir ve grup dinamiğine uyum sağlamalarına yardımcı olmaktadır. Sosyalleşme ihtiyacını karşılamak zorunda olan bireyler, diğer insanlarla etkileşimde bulunarak kişisel gelişimlerini artırmaktadırlar. Bir grup içinde aidiyet duygusu hisseden ve eğlence aktiviteleri aracılığıyla sosyalleşen bireyler; ortak karar alma, ortak hareket etme, ekip motivasyonunu destekleme ve liderlik gibi temel kişilik özelliklerini fark etme ve tanıma olasılıklarını artırmaktadırlar. Bu bağlamda rekreasyon aktiviteleri, girişimci bireylerin sosyal ve bilişsel yetenekler kazanmasına önemli katkılarda bulunan temel faktörlerden biridir (Child vd., 2015).

c- Yapısal Engeller: Zaman, ulaşım, ekonomik kaynaklar, imkânların uygunluğu, aile yaşam döngüsü, iklim ve çalışma hayatı gibi faktörlere dayanmaktadır. Serbest zaman engelleri içinde bireysel engeller en güçlü engelleyiciler iken yapısal engeller en zayıf olan engelleyicilerdir (Çetinkaya, 2016). Yapısal engeller bireylerin karşısına tesis yetersizliği ve ulaşım engelleri olarak iki farklı şekilde çıkabilmektedir. Rekreasyon aktiviteleri için uygun tesis olanaklarının bulunması bireylerin rekreasyona katılımını olumlu yönde etkileyen önemli faktörlerden biridir. Tesisin kalitesinin düşük olması ise bireyler için bir yapısal engel olarak algılanabilmektedir. Bu bağlamda, tesislere kolay ve hızlı bir şekilde erişim de önemlidir. Rekreasyon tesisleri özellikle bireylerin görebileceği ve etkilenebileceği yerlere konumlandırılmalıdır. Ayrıca tesisler içinde sunulan imkânlar bireylere açıkça duyurulmalıdır. Rekreasyon amaçlı tesisler, farklı aktivitelerin aynı anda gerçekleştirilmesine olanak tanıyacak şekilde tasarlanmalıdır. Bu tesislerde rekreasyon aktivitelerine katılmak isteyen bireyler için güç geliştirme, aerobik ve step salonları gibi donanımlar bulunmalıdır. Ayrıca tesislerde farklı yaş gruplarına hitap eden programlar

sunulmalıdır, güvenlik önlemleri alınmalıdır ve planlanan aktiviteler uzman kişilerin liderliğinde gerçekleştirilmelidir. Böylece bireylerin rekreasyon aktivitelerine katılımını teşvik etmek ve olumlu deneyimler yaşamalarını sağlamak mümkün olacaktır (Karaküçük, 2008).

Diğer yandan bireyler, şehir hayatının getirdiği stres ve baskılardan uzaklaşmak, boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla farklı aktivitelere katılma eğilimindedirler. Ancak ulaşım engelleyicileri rekreasyon aktivitelerine katılımı zorlaştırmaktadır. Ev yakınında uygun olanakların bulunmaması, ulaşımın zaman alması, şahsi otomobile sahip olunmaması ve yeterli maddi imkânın bulunmaması gibi faktörler ulaşım sorununu ortaya çıkarmaktadır. Bu durum rekreasyon aktivitelerine katılımın en önemli engelleyicilerindendir. Rekreasyon aktivitelerinin her aşamasında olduğu gibi ulaşım konusunda da planlama yapılması gerekmektedir. Bu planlamada, bireylerin ulaşım engellerini aşmalarını sağlamak için çeşitli seçenekler düşünülmeli ve katılımı teşvik edecek yöntemler uygulanmalıdır. Bu sayede rekreasyon aktivitelerine katılımın artırılması ve bireylerin bu tür aktivitelerden daha fazla fayda sağlamalarını desteklemek mümkündür (Gök ve Uzun, 2015).

Yukarıda detaylandırılan tüm faktörlere ilave olarak; bireylerin eğitim düzeyleri, aile yapıları, yaşları, meslekleri, şehirleşme düzeyi, nüfus artışı ve hareketliliği, teknoloji, kitle iletişim araçlarının etkisi, reklam, kültürel etki, çevre bilinci, değişen yeni sağlık bilinci, vb. faktörler de bireylerin rekreasyon aktivitelerine katılımlarında doğrudan veya dolaylı belirleyici olabilmektedir (Broadhurst, 2001).

2.2.4.1. Sinop'ta rekreasyon eğilimlerini etkileyen faktörler

Şehirde yaşayan bireylerin ihtiyaçları giderek artmaktadır ve çeşitlenmektedir. İlgili ihtiyaçlar altyapı, çevre düzenlemesi, ulaşım, eğitim, sağlık hizmetleri, sosyal yardımlar ve kültürel aktiviteler gibi alt başlıklarda gruplandırılabilir. Yerel yönetimler ise bireylerin tüm bu ihtiyaçlarına cevap vermeye çalışmaktadırlar (Torlak, 1999). Bireylerin rekreasyon aktivitelerine yönelik eğilimleri ve talepleri de bu ihtiyaçlara eklenmektedir. Ancak şehir nüfusunun giderek artması şehir içinde var olan rekreasyon alanlarının yetersiz hale gelmesine neden olmaktadır. Bu durum bireylerin rekreasyon aktiviteleri için şehir dışındaki alanlara yönelmelerine etki etmektedir. Yerel yönetimler ise bireylerin rekreasyon ihtiyaçlarını karşılamak adına şehir içinde ve dışında doğal alanların oluşturulması veya mevcut alanların iyileştirilmesi için projeler geliştirerek

şehirli insanların rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayacak ortamlar oluşturma gayretindedirler. Parklar, spor ve oyun alanları, yeşil koridorlar ve bisiklet yolları gibi çeşitli rekreasyon alanları bu çabaların ve ihtiyaçların bir ürünü ve sonucudur. Bakımlı, düzenli ve uygun rekreasyon alanlarının oluşturulması şehirli bireylerin doğayla etkileşime geçmelerini, dinlenmelerini ve fiziksel aktivitelerini gerçekleştirmelerini sağlamaktadır. Aynı zamanda, bu alanlar sosyal etkileşimi teşvik ederler, toplumsal bağları güçlendirirler ve şehirli bireylerin sağlıklı bir yaşam tarzı benimsemelerine katkıda bulunurlar (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Sinop; zengin doğal, tarihi, kültürel ve rekreasyon değerlerine sahip bir destinasyondur. Buna ek olarak Sinop Üniversitesi de spor olanakları başta olmak üzere sunduğu tüm rekreasyon olanakları ile destinasyonda yaşayan bireylere ve destinasyona ek değer katmaktadır. Ancak tüm bu imkânlar ve değerler bireylerin sahip oldukları olanaklar, fiziksel ve ruhsal beklentilerinin düzeyi ve rekreasyon alanlarının uygunluğu ile daha anlamlı bir hale gelmektedir. Bireylerin sahip oldukları; gelir, eğitim seviyesi, yaş, cinsiyet, sağlık durumu, ilgi alanları, beceriler ve motivasyon gibi faktörler bireylerin rekreasyon aktivitelerine olan erişimini, uygunluğunu ve memnuniyetini doğrudan ve dolaylı şekilde etkilemektedir. Örneğin; yüksek gelir düzeyine sahip, eğitilmiş, genç, sağlıklı ve motivasyonu yüksek bireylerin rekreasyon aktivitelerine katılma eğilimlerinin daha yüksek olabileceği öngörülmektedir. Diğer yandan rekreasyon aktivitelerinin bireylere sağladığı fiziksel ve ruhsal kazanımlar da bireylerin rekreasyon aktivitelerine katılım eğilimlerini etkileyen diğer bir faktör olarak ön plana çıkmaktadır. Fiziksel ve ruhsal kazanımlar bireylerin bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal fayda düzeylerini arttırmaktadır. Bireyler; rekreasyon aktivitelerinin kendi sağlıklarına, zihinsel dengelerine, duygusal rahatlıklarına ve sosyal ilişkilerine olumlu etkilerine inandıklarında bu aktivitelere katılım eğilimlerinin artabileceğini söylemek mümkündür. Bireylerin rekreasyon aktivitelerine katılımlarını etkileyen bir diğer önemli faktör ise mevcut rekreasyon alanların uygunluğudur. Alanların nitelikleri, miktarları, ulaşılabilirlikleri, çeşitlilikleri, güvenlikleri, temizlikleri, donanımları ve sunulan hizmetler, bireylerin bu alanlara olan ilgi, tercih ve sadakatlerini etkilemektedir. Eğer rekreasyon alanları; kaliteli, çeşitli, güvenli, temiz ve donanımlı olarak algılanıyorsa bireylerin bu alanlarda aktivitelere katılma istekleri artabilmektedir (Sevil, 2012: 14-15; Güneş, 2021: 9-13). Tüm bu faktörler dikkate alındığında Sinop destinasyonu bireylerin rekreasyon aktivitelerine katılımları noktasında; ulaşım, yeme-içme, sağlık, çevre

düzenlemesi, otopark, kültürel mirasın korunmuşluğu, alternatif rekreasyon alanlarının varlığı, iklim, plansız yapılaşma, vb. olanaklar, alanlar ve düzenlemeler açısından dezavantajlara sahiptir.

2.3. Boş Zaman ve Rekreasyon Engelleyicileri ve İlgili Bazı Araştırmalar

Rekreasyon aktivitelerine katılımı etkileyen engelleri inceleyen alanyazındaki mevcut çalışmalar genellikle bireylerin bu tür aktivitelere katılımlarını zorlaştıran faktörleri anlamak ve bu engelleri aşmak için öneriler geliştirmek üzere yürütülmüştür. İlgili çalışmalarda bireylerin rekreasyon aktivitelerine katılımlarını çoğunlukla sosyal, ekonomik, kültürel, fiziksel ve psikolojik faktörlerin engellediği tespit edilmiştir. Belirli bir coğrafi bölgeye, şehre veya destinasyona odaklanan çalışmalarda ise bireylerin rekreasyon aktivitelerine katılımlarında ilgili alana özgü özelliklere ve engelleyicilere dikkat çekilmektedir. Üniversite öğrencileri üzerine yapılan çalışmalar ise daha çok tesis yetersizliği, birey psikolojisi, maddi imkansızlıklar ve cinsiyet faktörlerinin bireylerin rekreasyon aktivitelerine katılımlarında engelleyici olduklarını ortaya koymaktadır.

Hawkins ve arkadaşlarının (1999) yaptıkları çalışmalarında; bireylerin gelir seviyelerinin rekreasyon aktivitelerine katılım düzeylerinde olumlu veya olumsuz yönde önemli bir etken olduğunu tespit etmişlerdir. Thrane (2000) çalışmasında; medeni durum ile rekreasyon aktivitelerine katılım arasındaki ilişkiyi incelemiştir ve evli bireylerin evi ve çocuğuyla ilgilenmekten boş zaman aktivitelerine fırsat bulamadıklarını ortaya koymuştur. Tunçkol (2001) çalışmasında; Selçuk Üniversitesi'nde alt pozisyonlarda çalışan genç akademik personelin üniversite kampüs içi rekreasyon aktivitelerini yeterli bulmadıklarını ve kampüsün şehir dışında olmasının rekreasyon aktivitelerine katılımı olumsuz yönde etkilediğini tespit etmiştir.

Young ve arkadaşları (2003) çalışmalarında; üniversite öğrencilerinin rekreasyon aktivitelerine katılımlarında iş, okul veya aileden kaynaklanan zaman eksikliği, bilgi eksikliği ve diğer boş zaman aktivitelerine harcanan zaman gibi nedenleri engel olarak değerlendirdiklerini tespit etmişlerdir. Akintunde (2009) çalışmasında; tesis, ekipman, program ve personel yetersizliği gibi faktörlerin üniversite öğrencilerinin rekreasyon aktivitelerine katılımlarını engellediğini tespit etmiştir.

Emir (2012) çalışmasında; bireysel psikoloji, zaman ve ilgi eksikliği faktörlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakla birlikte üniversite öğrencilerinin rekreasyon aktivitelerine katılımlarında engelleyici olduğunu tespit etmiştir. Hashim (2012)

alışmasında; üniversite öğrencilerinin hangi aktivitelerin kendilerine uygun olup olmadığını bilmedikleri ve zaman engelleri sebebiyle rekreasyon aktivitelerine katılımlarının sınırlı olduğunu tespit etmiştir. Özşaker (2012) çalışmasında; üniversitede öğrenim göre kız öğrencilerin boş zaman aktivitelerine katılımı noktasında erkek öğrencilere göre daha pasif ve çekingen bir tutum sergiledikleri; üniversitelerdeki tesislerin ve organizasyonların yetersiz olduğunu, bu durumun öğrencilerin aktivitelere katılımlarını kısıtladığını ayrıca öğrencilerin rekreasyon aktivitelerine katılımlarında refah düzeyinin önemli bir etken olduğunu belirlemiştir ve yüksek refah düzeyine sahip öğrencilerin rekreasyon aktivitelerine daha aktif katılım gösterdiklerini tespit etmiştir. Temir ve Gürbüz (2012) çalışmalarında; bireylerin eğitim düzeylerinin rekreasyon aktivitelerine katılım konusunda tutumlarını ve davranışlarını etkileyebilecek önemli bir faktör olduğunu tespit etmişlerdir. Çoruh (2013) çalışmasında; birey psikolojisi zaman ve ilgi eksikliği, bilgi eksikliği, ulaşım eksikliği, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği faktörlerinin üniversite öğrencilerinin rekreasyon aktivitelerine katılımlarında engelleyici olduğunu tespit etmiştir.

Ekinci ve arkadaşları (2014) çalışmalarında; bilgi eksikliği, arkadaş eksikliği ve zaman faktörlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakla birlikte üniversite öğrencilerinin rekreasyon aktivitelerine katılımlarında engelleyici olduğunu tespit etmişlerdir. Acun ve arkadaşları (2015) çalışmalarında; üniversite öğrencilerinin rekreasyon aktivitelerine katılımlarında tesis, donanım yetersizliğini ve ulaşım sıkıntısını önemli engelleyiciler olarak tespit etmişlerdir. Keskin ve arkadaşları (2015) çalışmalarında; turizm öğrenimi gören üniversite öğrencilerinin rekreasyon aktivitelerine katılımlarında; öğrenim gördükleri bölümler ile zaman ve ilgi eksikliği boyutlarına göre algılarında anlamlı farklar oluştuğunu tespit etmişlerdir.

Honca ve Çetinkaya (2017) çalışmalarında; üniversite öğrencilerinin boş zaman aktivitelerine katılımlarında tesis, hizmet ve erişilebilirlik faktörlerinin önemli engelleyiciler olarak ön plana çıktığını tespit etmişlerdir. Aydoğdu ve arkadaşları (2018) çalışmalarında; üniversite öğrencilerinin rekreasyon aktivitelerine katılımlarında fiziki donanım, sosyalleşme, eksik tanıtım ve ulaşım sorunları faktörlerinin önemli engelleyiciler olduğunu tespit etmişlerdir. Duran ve arkadaşları (2023) çalışmalarında; üniversite öğrencilerinin rekreasyon aktivitelerine katılımlarında kendini yorgun ve güvende hissetmemek, nerede katılacağını bilmemek ve sunulan hizmetleri beğenmemek faktörlerinin önemli engelleyiciler olduğunu tespit etmişlerdir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde üzerinde çalışılan konu hakkında yönteme ilişkin amaç, kapsam, veri toplama yöntemi, alan seçim süreci, veri toplama süreci, analizler ve sınırlıklar bilgisine yer verilecektir.

3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme ve rekreasyon aktivitelerine katılımlarına engel olan faktörlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda hazırlanan anket aracılığıyla Sinop Üniversitesinde aktif öğrenim görmekte olan öğrencilere ulaşılmaya ve görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

3.2. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi

Araştırmanın veri toplama sürecinde anket tekniğinden yararlanılmıştır. Yapılan bu çalışmada beş bölümden ve 42 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Anketin ilk bölümü katılımcıları ve demografik özelliklerini belirlemeye yönelik yedi sorudan ve bu ifadelerle ilişkin cevaplandırıncıların seçebileceği seçeneklerden oluşmaktadır. Anketin ikinci bölümü katılımcıların boş zaman eğilimlerini belirlemeye yönelik üç sorudan ve bu sorulara ilişkin cevaplandırıncıların seçebileceği seçeneklerden oluşmaktadır. Anketin üçüncü bölümü katılımcıların rekreasyon eğilimlerini belirlemeye yönelik beş sorudan ve bu sorulara ilişkin cevaplandırıncıların seçebileceği seçeneklerden oluşmaktadır. Anketin dördüncü bölümü katılımcıların rekreasyonel katılımlarını engelleyen özelliklere yönelik 26 sorudan ve beşli Likert (Beş-Çok Önemli ve Bir-Çok Önemsiz) bir ölçekten oluşmaktadır. Anketin beşinci ve son bölümü ise katılımcıların rekreasyonel katılımlarını engelleyen faktörlerin belirlenmesine yönelik bir sorudan ve bu soruya ilişkin cevaplandırıncıların seçebileceği çoktan seçmeli seçeneklerden oluşmaktadır. Ankette yer alan demografik ve likert tipi soruların oluşturulmasında Çoruh (2013) çalışmasından yararlanılmıştır. Bu çalışmada anketin içerik geçerliğinin sağlanması amacıyla metin ve dil bilim konularında uzman ve yetkin kişilerden (on akademisyen) görüş alınmıştır. Ayrıca anket ve veri toplama süreci için Sinop Üniversitesi Rektörlüğü İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'nun 8 Eylül 2023 tarih ve 2023/145 sayılı kararı ile onay alınmıştır. Araştırma anket formu tezin ekler kısmında tam haliyle sunulmuştur.

3.3. Araştırmanın Alan Seçim Süreci

Araştırma alanının seçiminde özellikle üniversite öğrencilerinin turizm, rekreasyon ve boş zaman konularında bilgi, bilinç ve farkındalık sahibi olmaları, Sinop Üniversitesi'nde konu ile ilgili olarak lisans ve yüksek lisans düzeyinde Rekreasyon Yönetimi bölümünün bulunması ve bu bölümlerde/ana bilim dallarında eğitim öğretim alan öğrencilerinin varlığı, Gastronomi ve Mutfak Sanatları ve Turizm Rehberliği lisans düzeyinde turizm bölümlerinin aktif öğrenime devam etmesi, önlisans, lisans ve lisansüstü düzeyde hem merkez kampüste hem de ilçelerde öğrenim gören öğrencilerin varlığı ve bu gruplar arasında farklılıkların olabileceği öngörüsü belirleyici olmuştur.

3.4. Araştırmanın Veri Toplama Süreci

Araştırmanın evrenini Sinop Üniversitesinde aktif öğrenim görmekte olan ve araştırmanın veri toplama süreci içerisinde derslere devam eden öğrencilerin bütünü oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama sürecinin başlangıcı olan 10 Eylül 2023 tarihi itibarıyla araştırma evreni 15515 öğrenci olarak belirlenmiştir (WEB 15). Araştırma örneklemini ise veri toplama süreci içerisinde (10 Eylül 2023-31 Aralık 2023) ulaşılabilen, aktif öğrenime devam eden ve derslere devam eden öğrencilerden oluşturmaktadır. Ancak araştırmanın veri toplama süreci içerisinde kaç öğrencinin aktif öğrenime ve derslere devam ettiği tam olarak tespit edilememiştir. Bu sebeple araştırma örneklemini hesaplamak için hedef kitledeki birey sayısının bilinmediğinden hareket edilerek $n = t^2pq/d^2$ formülünden yararlanılmıştır (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2007: 70). İlgili formül kapsamında yapılan hesaplama sonucuna göre araştırma örneklem sayısı 384 olarak belirlenmiştir. Örneklem dâhil edilecek bireylerin belirlenmesinde ise olasılığa dayalı örnekleme yöntemlerinden *basit tesadüfi örneklem* yönteminden yararlanılmıştır. Basit tesadüfi örneklem yönteminde; tüm birimler ve bireyler eşit seçim şansına sahiptir. Uygulamada bütün birimler ve bireyler listelenir ve listeden rastgele birimler ve bireyler seçilir (Kılıç, 2013: 45). Evren büyüklüğü için kabul edilebilir örneklem büyüklüğünü (384 katılımcı) sağlamak için hazırlanan anket Sinop Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan önlisans, lisans ve lisansüstü öğrencilere akademik danışmanları aracılığıyla ulaştırılmıştır. Araştırmanın veri toplama süreci sonunda toplam 480 öğrenciye ulaşılmıştır ve tüm öğrencilerin dönütleri araştırma analizlerine dâhil edilmiştir.

3.5. Araştırmanın Analizleri

Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 24.0 istatistiki veri programında analize tabi tutulmuştur. Araştırma anketinden elde edilen demografik değişkenlere ve likert sorulara ilişkin tüm verilere yüzde ve sıklık değerleriyle frekans analizi uygulanmıştır. Frekans analizinden sonra ölçekteki likert değişkenlerin güvenilirliği *Cronbach's Alpha* modelinden yararlanılarak analiz edilmiştir. Güvenirlik analizinden sonra ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla *faktör analizi* yapılmıştır. Faktör analizi ile elde edilen ve güvenilirlik analizleri yapılmış boyutlar ile demografik değişkenler arasındaki farklılıkların tespiti için *T testi* ve *Analysis of Variance (ANOVA)* testleri uygulanmıştır.

Araştırma kapsamında oluşturulan anketin yapı geçerliğini ve güvenilirliğini test etmek amacıyla 1 Mart 2023-1 Nisan 2023 döneminde Sinop Üniversitesi'nde aktif öğrenim görmekte olan 100 öğrencinin katılımı ile pilot test gerçekleştirilmiştir. Testin Alpha katsayısı 0,905 olarak belirlenmiştir. Bu sonuç anketin güvenilir bir veri toplama aracı olduğuna işaret etmektedir. Bu çalışmada anketin içerik geçerliğinin sağlanması için konusunda uzman ve yetkin on uzmana anket formu incelettirilmiştir. Yapısal geçerlik konusunda ise içerik geçerliği, Cronbach Alpha katsayısı, açıklayıcı faktör analizi, birleşme, ayrılma ve tek boyutluluk gibi kıstasların yerine getirilmesi gerekmektedir. İçerik geçerliği sonucunda elde edilen geri bildirimler çerçevesinde ankete son hali verilerek öğrencilere uygulanmıştır.

3.6. Araştırmanın Hipotezleri

Nicel yöntemler uygulanan, betimsel ve açıklayıcı bir araştırma niteliğinde olan bu çalışmanın varsayılan araştırma hipotezleri aşağıda verilmiştir.

H₁: Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılım düzeyleri yaşa göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₂: Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılım düzeyleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₃: Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılım düzeyleri akademik birime göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₄: Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılım düzeyleri sınıfa göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₅: Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılım düzeyleri akademik başarı durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₆: Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılım düzeyleri ikamet ettikleri yere göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₇: Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılım düzeyleri yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yere göre anlamlı farklılık göstermektedir.

4. BULGULAR

Bu bölümde üzerinde çalışılan konu hakkında elde edilen verilere ilişkin yapılan analizler neticesinde ulaşılan bulgulara ve yorumlarına yer verilecektir.

4.1. Katılımcıların Demografik Değişkenlerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan Sinop Üniversitesi öğrencilerinin; %53,12'si 21 yaş ve üzerinde ve %55,83'ü kız öğrencilerden oluşmaktadır. Ayrıca veri elde edilen üniversite öğrencilerinden %20,42'si Turizm Fakültesinde, %34,58'i 2. sınıfta, %34,68'i orta düzeyde akademik başarıya sahip, %67,92'si yurttan kalan ve %56,46'sı yaşamlarının büyük çoğunluğunu şehirde geçirmiş öğrencilerden oluşmaktadır (Tablo 1).

Tablo 4.1 Katılımcıların demografik özellikleri (n=480)

Demografik Özellikler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Yaş	20 Yaş ve Altı	46,88
	21 Yaş ve Üzere	53,12
Cinsiyet	Kız	55,83
	Erkek	44,17
Birim	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	9,58
	Boyabat İ.İ.B.F.	3,75
	Eğitim Fakültesi	6,87
	Fen Edebiyat Fakültesi	6,67
	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	3,13
	İlahiyat Fakültesi	2,91
	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	2,91
	Sağlık Bilimleri Fakültesi	4,58
	Spor Bilimleri Fakültesi	8,96
	Su Ürünleri Fakültesi	1,67
	Sağlık Yüksekokulu	1,04
	Turizm Fakültesi	20,42
	Yabancı Diller Yüksekokulu	0,83
	Ayancık MYO	3,75
	Boyabat MYO	2,92
	Durağan MYO	3,96
	Gerze MYO	5,42
	Meslek Yüksekokulu	2,92
	Sağlık Hizmetleri MYO	2,71
	Türkeli MYO	5,00
Sınıf	1. Sınıf	32,29
	2. Sınıf	34,58
	3. Sınıf	19,17
	4. Sınıf	13,96
Akademik Başarı Durumu	Düşük	16,04
	Orta	64,38
	Yüksek	19,58
İkamet Ettiğiniz Yer	Evde/Arkadaşlarla	17,71
	Yurttan	67,92
	Aile ile Birlikte	14,37
Yaşamınızın Çoğunu Geçirdiğiniz Yer	Köy/Kasaba	19,58
	Şehir	56,46
	Büyükşehir	23,96
Toplam		100

4.2. Katılımcıların Boş Zaman Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinden %33,96'sı haftalık olarak 16 saat ve üzeri boş zamana sahiptir. Öğrencilerin %61,25'i boş zamanlarını değerlendirmekte bazen güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin boş zamanlarını %47,71 düzeyinde sosyal etkinliklere katılarak ve %45,83 düzeyinde ise ev içi aktivitelere katılarak değerlendirdikleri tespit edilmiştir (Tablo 2).

Tablo 4.2 Katılımcıların boş zaman özellikleri (n=480)

Boş Zaman Özellikleri	Sayı (n)	Yüzde (%)
Haftalık Boş Zaman Süresi	1-5 Saat	71
	6-10 Saat	145
	11-15 Saat	101
	16 Saat ve Üzeri	163
Boş Zaman Değerlendirmede Güçlük Çekme Sıklığı	Hiçbir Zaman	74
	Bazen	294
	Her Zaman	112
Boş Zaman Değerlendirme Şekli	Ev İçi Aktivitelere Katılarak	220
	Fiziksel Etkinliklere Katılarak	132
	Sosyal Etkinliklere Katılarak	229
	Kültürel-Sanatsal Etkinliklere Katılarak	110
	Açık Alan Etkinliklere Katılarak	128
	Diğer	202
	Toplam	480
		100

4.3. Katılımcıların Rekreasyonel Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerden %27,29'u üniversitenin sahip olduğu rekreasyon alanlarını yetersiz olarak değerlendirmişlerdir. Öğrencilerin %85,65'i haftalık olarak üniversitenin sahip olduğu rekreasyon alanlarını 1-5 saat aralığında kullandıklarını ifade etmişlerdir. Üniversite öğrencilerden %36,25'i Sinop ilinin sahip olduğu rekreasyon alanlarını kısmen yeterli olarak değerlendirmişlerdir. İlgili öğrencilerin %66'sı Sinop ilinin rekreasyon alanlarından haftalık olarak 1-5 saat yararlandıklarını ve %75,83'ü boş zamanlarını çoğunlukla üniversite kampüs alanları dışında değerlendirdikleri tespit edilmiştir (Tablo 3).

Tablo 4.3 Katılımcıların rekreasyonel özellikleri (n=480)

Katılımcıların Rekreasyon Özellikleri	Sayı (n)	Yüzde (%)
Üniversite Rekreasyon Alanlarının Yeterliliği	Kesinlikle Yetersiz	115
	Yetersiz	131
	Kısmen	165
	Yeterli	55
	Kesinlikle Yeterli	14
Üniversite Rekreasyon Alanlarını Kullanma Sıklığı (Haftalık)	1-5 Saat	411
	6-10 Saat	56
	11-15 Saat	7
	16 Saat ve Üzeri	6

Tablo 4.3'ün devamı...

Katılımcıların Rekreasyon Özellikleri		Sayı (n)	Yüzde (%)
İlin Sahip Olduğu Rekreasyon Alanlarının Yeterliliği	Kesinlikle Yetersiz	82	17,08
	Yetersiz	119	24,79
	Kısmen	174	36,25
	Yeterli	62	12,92
	Kesinlikle Yeterli	43	8,96
İlin Rekreasyon Alanlarını Kullanma Sıklığı (Haftalık)	1-5 Saat	317	66,04
	6-10 Saat	122	25,42
	11-15 Saat	23	4,79
	16 Saat ve Üzeri	18	3,75
Boş Zamanızı Çoğunlukla Değerlendirdiğiniz Yer	Kampüs İçinde	56	11,67
	Kampüs Dışında	364	75,83
	Diğer	60	12,50
Toplam		480	100

4.4. Katılımcıların Rekreasyonel Katılımlarını Engelleyen Özelliklere İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin; %30,28'i kendini yorgun hissetmesini, %26,61'i sağlık problemlerini ve %24,77'si sosyal ortamlarda mutlu olmamasını “önemli” düzeyde rekreasyon etkinliklerine ve aktivitelerine katılımlarında engelleyici olarak değerlendirmektedirler. Üniversite öğrencilerinin; %28,44'ü yeteri kadar parasının olmamasını, %45'i tesis donanımının yetersiz olmasını ve %28,44'ü tesislerin yetersiz olmasını “çok önemli” düzeyde rekreasyon etkinliklerine ve aktivitelerine katılımlarında engelleyici olarak değerlendirmektedirler. İlgili öğrencilerin; %30,28'i aktivitelerin yorgunluk hissi vermesinin, %26,61'i kendini güvende hissetmemesinin, %31,19'u aktiviteleri nereden öğreneceğini bilmemesinin, %29,39'u ulaşımın zaman almasının, %30,28'i arabasının olmamasının, %29,36'sı iş çalışma zamanının yoğun olmasının, %28,44'ü aile için zaman ayırmak zorunda olmasının, %33,03'ü sosyal etkinlikler için zaman ayırmak zorunda olmasının, %30,28'i program zamanlarının uygun olmamasının, %32,11'i aktivitelere ve etkinliklere nerede katılacağını bilmemesinin, %28,44'ü öğretecek kimsenin olmasının, %34,86'sı tesislerin kalabalık olmasının, %30,28'i sunulan hizmetleri beğenmemesinin, %30,28'i eve yakın imkânların olmamasının, %32,11'i arkadaşlarının zamanının olmamasının, %36,70'i aktivitelere ve etkinliklere beraber katılacak kimsenin olmamasının, %40,37'si arkadaşlarının bu tür etkinliklere katılmaktan hoşlanmamasının, %29,39'sı geçmişte bu tür etkinlikleri sevmemesinin, %33,94'ü aktivitelere ve etkinliklere ilgili olmamasının ve %27,52'si rutin programını bozmak istememesinin rekreasyon etkinliklerine ve aktivitelerine katılımlarını etkilediği konusunda “kararsız” olduklarını ifade etmişlerdir (Tablo 4).

Tablo 4.4 Katılımcıların rekreasyonel katılımlarını engelleyen özellikler (n=480)

Rekreasyon Katılımının Engelleyicileri		Sayı (n)	Yüzde (%)	Rekreasyon Katılımının Engelleyicileri		Sayı (n)	Yüzde (%)
Aktivitelerin Yorgunluk Hissi Vermesi	Çok Önemsiz	40	8,26	Nerede Katılacağını Bilmemek	Çok Önemsiz	48	10,09
	Önemsiz	167	34,86		Önemsiz	79	16,51
	Ne Önemli Ne Önemsiz	145	30,28		Ne Önemli	154	32,11
	Önemli	97	20,18		Ne Önemsiz	128	26,61
	Çok Önemli	31	6,42		Önemli	70	14,68
Kendini Yorgun Hissetmek	Çok Önemsiz	40	8,26	Öğretecek Kimsenin Olmaması	Çok Önemsiz	44	9,17
	Önemsiz	79	16,51		Önemsiz	101	21,10
	Ne Önemli Ne Önemsiz	145	30,28		Ne Önemli	137	28,44
	Önemli	145	30,28		Ne Önemsiz	97	20,18
	Çok Önemli	70	14,68		Önemli	101	21,10
Sakatlanmaktan Korkmak	Çok Önemsiz	62	12,84	Tesis Donanımının Yetersiz Olması	Çok Önemsiz	1	1
	Önemsiz	119	24,77		Önemsiz	5	5
	Ne Önemli Ne Önemsiz	114	23,85		Ne Önemli	16	16
	Önemli	97	20,18		Ne Önemsiz	39	39
	Çok Önemli	88	18,35		Önemli	39	39
Sağlık Problemleri	Çok Önemsiz	40	8,26	Tesislerin Yetersiz Olması	Çok Önemsiz	26	5,50
	Önemsiz	84	17,43		Önemsiz	66	13,76
	Ne Önemli Ne Önemsiz	114	23,85		Ne Önemli	132	27,52
	Önemli	128	26,61		Ne Önemsiz	119	24,77
	Çok Önemli	114	23,85		Önemli	137	28,44
Kendini Güvende Hissetmemek	Çok Önemsiz	57	11,93	Tesislerin Kalabalık Olması	Çok Önemsiz	11	2,29
	Önemsiz	106	22,01		Önemsiz	19	3,96
	Ne Önemli Ne Önemsiz	128	26,61		Ne Önemli	56	11,67
	Önemli	92	19,27		Ne Önemsiz	178	37,08
	Çok Önemli	97	20,18		Önemli	216	45,00
Sosyal Ortamlardan Mutlu Olmamak	Çok Önemsiz	44	9,17	Sunulan Hizmetleri Beğenmemek	Çok Önemsiz	53	11,01
	Önemsiz	132	27,53		Önemsiz	88	18,35
	Ne Önemli Ne Önemsiz	119	24,77		Ne Önemli	145	30,28
	Önemli	119	24,77		Ne Önemsiz	114	23,85
	Çok Önemli	66	13,76		Önemli	79	16,51
Nerden Öğreneceğini Bilmemek	Çok Önemsiz	44	9,17	Eve Yakın İmkanların Olmaması	Çok Önemsiz	48	10,09
	Önemsiz	97	20,18		Önemsiz	70	14,68
	Ne Önemli Ne Önemsiz	150	31,19		Ne Önemli	145	30,28
	Önemli	114	23,85		Ne Önemsiz	101	21,10
	Çok Önemli	75	15,60		Önemli	114	23,85
Ulaşımın Zaman Alması	Çok Önemsiz	31	6,42	Arkadaşlarının Zamanının Olmaması	Çok Önemsiz	53	11,01
	Önemsiz	75	15,60		Önemsiz	114	23,85
	Ne Önemli Ne Önemsiz	141	29,39		Ne Önemli	154	32,11
	Önemli	101	21,10		Ne Önemsiz	97	20,18
	Çok Önemli	132	27,52		Önemli	62	12,84
Arabamın Olmaması	Çok Önemsiz	40	8,26	Beraber Katılacak Kimsenin Olmaması	Çok Önemsiz	48	10,09
	Önemsiz	92	19,27		Önemsiz	119	24,77
	Ne Önemli Ne Önemsiz	145	30,28		Ne Önemli	176	36,70
	Önemli	75	15,60		Ne Önemsiz	75	15,60
	Çok Önemli	128	26,61		Önemli	62	12,84
Yeteri Kadar Paranın Olmaması	Çok Önemsiz	35	7,34	Arkadaşlarının Bu Tür Etkinliklerden Katılmaktan Hoşlanmaması	Çok Önemsiz	31	6,42
	Önemsiz	75	15,60		Önemsiz	110	22,94
	Ne Önemli Ne Önemsiz	137	28,44		Ne Önemli	194	40,37
	Önemli	97	20,18		Ne Önemsiz	84	17,43
	Çok Önemli	137	28,44		Önemli	62	12,84

Tablo 4.4'ün devamı...

Rekreasyon Katılımının Engelleyicileri		Sayı (n)	Yüzde (%)	Rekreasyon Katılımının Engelleyicileri		Sayı (n)	Yüzde (%)
İş Çalışma Zamanının Yoğun Olması	Çok Önemsiz	48	10,09	Geçmişte Bu Tür Etkinlikleri Sevmemek	Çok Önemsiz	92	19,27
	Önemsiz	79	16,51		Önemsiz	119	24,77
	Ne Önemli	141	29,36		Ne Önemli	141	29,36
	Ne Önemsiz				Ne Önemsiz		
	Önemli	97	20,18		Önemli	66	13,76
	Çok Önemli	114	23,85		Çok Önemli	62	12,84
Aile İçin Zaman Ayırmak Zorunda Olmak	Çok Önemsiz	70	14,68	İlgili Olmamak	Çok Önemsiz	57	11,93
	Önemsiz	101	21,10		Önemsiz	92	19,27
	Ne Önemli	137	28,44		Ne Önemli	163	33,94
	Ne Önemsiz				Ne Önemsiz		
	Önemli	110	22,94		Önemli	101	21,10
	Çok Önemli	62	12,84		Çok Önemli	66	13,76
Sosyal Etkinlikler İçin Zaman Ayırmak Zorunda Olmak	Çok Önemsiz	62	12,84	Rutin Programı Bozmamak	Çok Önemsiz	66	13,76
	Önemsiz	75	15,60		Önemsiz	114	23,85
	Ne Önemli	159	33,03		Ne Önemli	132	27,52
	Ne Önemsiz				Ne Önemsiz		
	Önemli	132	27,52		Önemli	84	17,43
	Çok Önemli	53	11,01		Çok Önemli	84	17,43
Program Zamanlarının Uygun Olmaması	Çok Önemsiz	31	6,42				
	Önemsiz	88	18,35				
	Ne Önemli	145	30,28				
	Ne Önemsiz						
	Önemli	137	28,44				
	Çok Önemli	79	16,51				

4.5. Güvenirlik Analizine İlişkin Bulgular

Bir araştırmada güvenirlik analizi; herhangi bir konuda örnekleme oluşturan birimler üzerinden veri toplamak amacı ile oluşturulan ifadelerin kendi aralarında tutarlı olup olmadığını test etmek amacıyla yapılır. Güvenirlik katsayısı 0-1 arasında değerler alır ve analiz sonucunda elde edilen değer 1'e yaklaştıkça güvenirlik artar (Ural ve Kılıç, 2005: 258). Güvenirlik analizi için Cronbach Alpha modeli yaygın şekilde sosyal bilimlerde araştırmalarında tercih edilmektedir. İlgili modelde Alpha katsayısı araştırmacıya olası tüm ikiye ayırma kombinasyonları sonucu ortaya çıkacak olan ikiye ayırma katsayılarının bir ortalamasını vermektedir. Alpha katsayısı 0-1 arası bir değer alır ve istenilen asgari değer 0,70'dir. Ancak araştırmalarda bazen 0,50 asgari düzeyi de makul karşılanabilmektedir (Altunışık vd., 2007: 116). Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin rekreasyon aktivitelerine katılım engelleyicilerinin belirlenmesine yönelik ölçeğin güvenirlik analizi sonucunda Cronbach Alpha katsayısı ,896 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen katsayı değeri ölçeğin güvenilir olduğuna işaret etmektedir (Tablo 5).

Tablo 4.5 Araştırma ölçeği ilişkin güvenirlik analizi sonuçları

N of Items (İfade Sayısı)	Cronbach's Alpha	Örneklem Sayısı	Yüzde (%)
26	,896	480	100

4.6. Faktör Analizine İlişkin Bulgular

Bu araştırmada uygulanan normallik testi sonuçlarına göre Skewness (çarpıklık) değeri - ,698 ile ,445 arasında ve Kurtosis (basıklık) değeri ise ,875 ile -,265 arasında tespit edilmiştir. İlgili değerlerin -1.5 ile +1.5 aralığında tespiti araştırma ölçeğinin normal dağılıma sahip olduğuna işaret etmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Normal dağılım testinden sonra araştırma ölçeğine açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi ile öncelikle Kaiser-Meyer-Olkin (KMO-Örnekleme Yeterliliği İstatistiği) ve Bartlett's Test of Sphericity (Bartlett's Küresellik Testi) elde edilmektedir. Bartlett's küresellik testi; faktör analizi için değişkenler arasında gerekli olan ilişki düzeyinin yeterli olup olmadığını göstermektedir ($p < 0,05$). Aynı şekilde KMO örneklem yeterliği de değişkenler arası korelasyonun faktör analizi için yeterli olup olmadığına karar vermede belirleyicidir (Durmuş vd., 2010: 79-80). Açıklayıcı faktör analizi sonucunda (Tablo 6); sig. (p)=0,000 anlamlılık düzeyinde KMO değeri ,865 olarak belirlenmiştir. Ayrıca Bartlett's Testi sonucu 4108,310 olarak tespit edilmiştir. Bu değer ve elde edilen KMO değeri örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli ve uygun olduğuna işaret etmektedir.

Ölçeğe ilişkin yapılan açıklayıcı faktör analizi kapsamında hem faktör yükleri açısından küçük hem de katsayısı küçük sorular değerlendirme dışı bırakılarak faktör analizinin geçerliğinin artırılması amaçlanmıştır. Yapılan bu iki işlem sonucunda ölçekte yer alan 26 sorudan ikisinin (aktivitelerin yorgunluk hissi vermesi ve aktiviteler esnasında sakatlık korkusu yaşama) ölçekten çıkartılmasına karar verilmiştir. Faktör analizi sonucunda özdeğeri birden büyük 24 sorudan oluşan altı boyut belirlenmiştir. Bu boyutlar toplam varyansın %79,397'sini açıklamaktadır. Araştırmada elde edilen varyans oranı alinyazına göre kabul edilebilir bir düzeydedir (Altunışık vd., 2007: 347). Araştırmada faktör analizine ilişkin olarak Çoruh (2013) çalışması referans alınmıştır ve ilgili boyutlar; Zaman ve İlgi Eksikliği (ZİE), Birey Psikolojisi (BİP), Bilgi Eksikliği (BİE), Ulaşım Sorunu (ULS), Tesis Yetersizliği (TEY) ve Arkadaş Eksikliği (ARE) olarak tanımlanmıştır (Tablo 6).

Tablo 4.6 Araştırma ölçeğine ilişkin faktör analizi sonuçları (n=480)

Araştırma İfadeleri	ZİE	BİP	BİE	ULS	TEY	ARE	$\bar{x}$
İş/Çalışma Zamanının Yoğun Olması	,747						
Program Zamanlarının Uygun Olmaması	,736						
Aile İçin Zaman Ayırmak Zorunda Olmak	,729						
Sosyal Etkinlikler İçin Zaman Ayırmak Zorunda Olmak	,705						4,45
Rutin Programı Bozmak İstememek	,689						
Geçmişte Bu Tür Etkinlikleri Sevmemek	,684						
İlgili Olmamak	,656						
Kendini Yorgun Hissetmek		,755					
Sağlık Problemleri		,737					
Sosyal Ortamlardan Mutlu Olmamak		,731					4,48
Kendini Güvende Hissetmemek		,722					
Öğretecek Kimsenin Olmaması			,734				
Nerden Öğreneceğini Bilmemek			,721				4,35
Nerede Katılacağını Bilmemek			,709				
Ulaşımın Zaman Alması				,710			
Arabamın Olmaması				,698			
Yeteri Kadar Paranın Olmaması				,686			4,52
Eve Yakın İmkanların Olmaması				,660			
Tesislerin Yetersiz Olması					,735		
Tesislerin Kalabalık Olması					,729		
Tesis Donanımının Yetersiz Olması					,725		4,56
Sunulan Hizmetleri Beğenmemek					,721		
Beraber Katılacak Kimsenin Olmaması						,744	
Arkadaşlarının Bu Tür Etkinliklere Katılmaktan Hoşlanmaması						,725	4,25
Arkadaşlarının Zamanının Olmaması						,706	
Özdeğerler	4,018	3,678	3,444	3,016	2,685	2,906	
Güvenilirlik Analizi-Alpha	,865	,879	,848	,835	,824	,890	
Açıklanan Varyans (%)	17,341	16,124	14,101	11,098	10,448	10,285	
Toplam Açk. Varyans (%)				79,397			
KMO Yeterliği				,865			
Bartlett's Küresellik				4108,310			
Sig. p değeri				0,000			

Ayrıca üniversite öğrencilerinin araştırma ölçeği boyutlarını değerlendirmelerine yönelik sonuçlara göre (Tablo 6); tesis yetersizliği ($\bar{x}$ =4,56), ulaşım sorunu ($\bar{x}$ =4,52), birey psikolojisi ($\bar{x}$ =4,48), zaman ve ilgi eksikliği ($\bar{x}$ =4,45), bilgi eksikliği ($\bar{x}$ =4,35) ve arkadaş eksikliği ($\bar{x}$ =4,25) boyutlarına katılımları yüksek ve pozitif düzeydedir (Tablo 6).

4.7. Katılımcıların Rekreatif Katılımlarını Engelleyen Faktörlere İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin %43,13'ü zaman eksikliğini, %38,54'ü ulaşım sorununu, %34,79'u tesis yetersizliğini, %32,08'i birey psikolojisini, %19,79'u arkadaş eksikliğini ve %15,63'ü bilgi eksikliğini rekreatif etkinliklerine ve aktivitelerine katılımlarında bir engel olarak değerlendirmektedirler (Tablo 7).

Tablo 4.7 Katılımcıların rekreasyonel katılımlarını engelleyen faktörler (n=480)

Rekreasyon Etkinliklerine ve Aktivitelerine Katılma Engel Faktörler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Zaman Eksikliği	207	43,13
Ulaşım Sorunu	185	38,54
Tesis Yetersizliği	167	34,79
Birey Psikolojisi	154	32,08
Arkadaş Eksikliği	95	19,79
Bilgi Eksikliği	75	15,63

4.8. Araştırmanın Fark Test Analiz Sonuçları

Araştırmalarda T testi iki grubun verdiği cevaplar açısından aralarında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla uygulanır. Testin tek örneklem için, bağımsız örneklemeler için ve ilişkili ölçümler için uygulamaları vardır. T testi uygulanmadan önce grupların varyanslarının eşitliğini test etmek amacıyla Levene testi uygulanır. Homojenlik testi olarak da bilinen Levene testinin kabul edilmesi durumunda hesaplanan t istatistiği değeri ile reddedilmesi durumunda belirlenen t istatistiği değeri farklılık göstermektedir (Ural ve Kılıç, 2005: 169-176). Araştırmalarda ANOVA testi ise tek bir bağımsız değişkene ilişkin iki ya da daha fazla grubun ortalamalarının birbirinden farklı olup olmadığını test etmek amacıyla kullanılmaktadır. ANOVA testi gruplar arasında bulunan farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını göstermekte yetersizdir. Post Hoc, Tukey ve Tamhane's gibi testler ile farkların kaynakları tespit edilmeye çalışılır (Durmuş vd., 2010: 124-128). Bu çalışmada farkların analiz edilmesi için T testinden ve tek yönlü varyans analizinden yararlanılmıştır.

Araştırmaya dâhil edilen boyutların üniversite öğrencilerinin yaş değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin belirlenmesine yönelik bağımsız örneklem T testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre; ARE boyutu (,038; $p < 0,05$) ve BİP boyutu (,026; $p < 0,05$) dışındaki boyutların hiçbirinde üniversite öğrencilerinin yaş değişkeni ile araştırma boyutları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. ARE boyutunda; 20 yaş ve altı üniversite öğrencilerinin ($\bar{x} = 4,48$) 21 yaş ve üzeri üniversite öğrencilerine göre ($\bar{x} = 4,32$) ve BİP boyutunda 20 yaş ve altı üniversite öğrencilerinin ($\bar{x} = 4,42$) 21 yaş ve üzeri üniversite öğrencilerine göre ($\bar{x} = 4,24$) daha fazla eksiklik yaşadıkları ve engel hissettikleri tespit edilmiştir (Tablo 8).

Tablo 4.8 Üniversite öğrencilerinin yaş durumları açısından T Test analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği Testi			
			Levene	p	t	P
ARE	20 Yaş ve Altı	4,48	,334	,657	3,258	,038
	21 Yaş ve Üzeri	4,32				
BİP	20 Yaş ve Altı	4,42	,651	,445	2,401	,026
	21 Yaş ve Üzeri	4,24				

Araştırmaya dâhil edilen boyutların üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin belirlenmesine yönelik bağımsız örneklem T testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre; ZİE boyutu (,029; $p < 0,05$), ULS boyutu (,011; $p < 0,05$) ve ARE boyutu (,035; $p < 0,05$) dışındaki boyutların hiçbirinde üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkeni ile araştırma boyutları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. ZİE boyutunda; kız üniversite öğrencilerinin ($\bar{x} = 4,44$) erkek üniversite öğrencilerine göre ($\bar{x} = 4,31$); ULS boyutunda kız üniversite öğrencilerinin ($\bar{x} = 4,42$) erkek üniversite öğrencilerine göre ($\bar{x} = 4,21$) ve ARE boyutunda yine kız üniversite öğrencilerinin ($\bar{x} = 4,40$) erkek üniversite öğrencilerine göre ($\bar{x} = 4,12$) daha fazla eksiklik yaşadıkları ve engel hissettikleri tespit edilmiştir (Tablo 9).

Tablo 4.9 Üniversite öğrencilerinin cinsiyet durumları açısından T Test analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği Testi			
			Levene	p	t	P
ZİE	Kız	4,44	,486	,789	4,019	,029
	Erkek	4,31				
ULS	Kız	4,42	,233	,334	2,365	,011
	Erkek	4,21				
ARE	Kız	4,40	,551	,283	2,089	0,35
	Erkek	4,12				

Araştırmaya dâhil edilen boyutların üniversite öğrencilerinin eğitim aldıkları birim değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin belirlenmesine yönelik tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda ULS boyutu (,012; $p < 0,05$), BİE boyutu (,006; $p < 0,05$) ve TEY boyutu (,244; $p < 0,05$) dışındaki boyutların hiçbirinde üniversite öğrencilerinin eğitim aldıkları birim değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. ULS boyutunda Türkeli MYO’da ($\bar{x} = 4,48$) ve Boyabat MYO’da ($\bar{x} = 4,44$) öğrenim gören öğrencilerin Turizm Fakültesi’nde ($\bar{x} = 4,20$) ve İlahiyat Fakültesinde ($\bar{x} = 4,18$) öğrenim gören öğrencilere göre; BİE boyutunda Türkeli MYO’da ($\bar{x} = 4,44$) ve Boyabat MYO’da ($\bar{x} = 4,38$) öğrenim gören öğrencilerin Turizm Fakültesi’nde ($\bar{x} = 4,00$) ve İlahiyat Fakültesinde ($\bar{x} = 4,12$) öğrenim gören öğrencilere göre ve TEY boyutunda yine Türkeli MYO’da ($\bar{x} = 4,56$) ve Boyabat MYO’da ($\bar{x} = 4,38$) öğrenim gören öğrencilerin Turizm Fakültesi’nde ($\bar{x} = 4,06$) ve İlahiyat Fakültesinde ($\bar{x} = 4,02$) öğrenim gören öğrencilere göre daha fazla eksiklik yaşadıkları ve engel hissettikleri tespit edilmiştir (Tablo 10).

Tablo 4.10 Üniversite öğrencilerinin akademik birimleri açısından ANOVA analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği Testi			
			Levene	p	F	P
ULS	Türkeli MYO	4,48	,388	,789	,566	,012
	Boyabat MYO	4,44				
	Turizm Fakültesi	4,20				
	İlahiyat Fakültesi	4,18				
BİE	Türkeli MYO	4,44	,511	,645	1,354	,006
	Boyabat MYO	4,38				
	Turizm Fakültesi	4,00				
	İlahiyat Fakültesi	4,12				
TEY	Türkeli MYO	4,56	1,861	,402	,680	,244
	Boyabat MYO	4,38				
	Turizm Fakültesi	4,06				
	İlahiyat Fakültesi	4,02				

Araştırmaya dâhil edilen boyutların üniversite öğrencilerinin sınıf değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin belirlenmesine yönelik tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda BİE boyutu ($,009$; $p < 0,05$) ve ARE boyutu ($,017$; $p < 0,05$) dışındaki boyutların hiçbirinde üniversite öğrencilerinin eğitim aldıkları sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. BİE boyutunda 1. Sınıf ($\bar{x} = 4,40$) üniversite öğrencilerinin 3. Sınıf ($\bar{x} = 4,36$) ve 4. Sınıf ($\bar{x} = 4,28$) üniversite öğrencilerine göre ve yine ARE boyutunda 1. Sınıf ($\bar{x} = 4,42$) üniversite öğrencilerinin 3. Sınıf ($\bar{x} = 4,24$) ve 4. Sınıf ($\bar{x} = 4,08$) üniversite öğrencilerine göre daha fazla eksiklik yaşadıkları ve engel hissettikleri tespit edilmiştir (Tablo 11).

Tablo 4.11 Üniversite öğrencilerinin sınıfları açısından ANOVA analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği Testi			
			Levene	p	F	P
BİE	1. Sınıf	4,40	,211	,658	,321	,009
	3. Sınıf	4,36				
	4. Sınıf	4,28				
ARE	1. Sınıf	4,42	,348	,447	,988	,017
	3. Sınıf	4,24				
	4. Sınıf	4,08				

Araştırmaya dâhil edilen boyutların üniversite öğrencilerinin akademik başarı durumu değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin belirlenmesine yönelik tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda BİE boyutu ($,018$; $p < 0,05$), ARE boyutu ($,025$; $p < 0,05$) ve ZİE boyutu ($,008$; $p < 0,05$) dışındaki boyutların hiçbirinde üniversite öğrencilerinin akademik başarı durumu değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. BİE boyutunda düşük akademik ortalamaya sahip ($\bar{x} = 4,48$) üniversite öğrencilerinin orta ($\bar{x} = 4,42$) ve yüksek akademik ortalamaya sahip ($\bar{x} = 4,32$) üniversite öğrencilerine göre, ARE boyutunda düşük akademik ortalamaya sahip ($\bar{x} =$

4,44) üniversite öğrencilerinin orta ($\bar{x}$ = 4,40) ve yüksek akademik ortalamaya sahip ($\bar{x}$ = 4,36) üniversite öğrencilerine göre ve ZİE boyutunda yine düşük akademik ortalamaya sahip ($\bar{x}$ = 4,45) üniversite öğrencilerinin orta ($\bar{x}$ = 4,36) ve yüksek akademik ortalamaya sahip ($\bar{x}$ = 4,26) üniversite öğrencilerine göre daha fazla eksiklik yaşadıkları ve engel hissettikleri tespit edilmiştir (Tablo 12).

Tablo 4.12 Üniversite öğrencilerinin akademik başarıları açısından ANOVA analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği Testi			
			Levene	p	F	P
BİE	Düşük	4,48	,138	,663	,407	,018
	Orta	4,42				
	Yüksek	4,32				
ARE	Düşük	4,44	,271	,279	,621	,025
	Orta	4,40				
	Yüksek	4,36				
ZİE	Düşük	4,45	,809	,301	,704	,008
	Orta	4,36				
	Yüksek	4,26				

Araştırmaya dâhil edilen boyutların üniversite öğrencilerinin ikamet ettikleri yer değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin belirlenmesine yönelik tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda sadece BİE boyutunda ($p < 0,05$) üniversite öğrencilerinin ikamet ettikleri yer değişkeni açısından anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. BİE boyutunda ailelerinin yanında ikamet eden ($\bar{x}$ = 4,40) üniversite öğrencilerinin evde/arkadaşlarıyla ikamet eden ($\bar{x}$ = 4,34) ve yurttan ikamet eden ($\bar{x}$ = 4,28) üniversite öğrencilerine göre daha fazla eksiklik yaşadıkları ve engel hissettikleri tespit edilmiştir (Tablo 13).

Tablo 4.13 Üniversite öğrencilerinin ikamet ettikleri yer açısından ANOVA analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği Testi			
			Levene	p	F	P
BİE	Aile İle Birlikte	4,40	,334	,508	,448	,009
	Evde/Arkadaşlarıyla	4,34				
	Yurtta	4,28				

Araştırmaya dâhil edilen boyutların üniversite öğrencilerinin yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yer değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin belirlenmesine yönelik tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda sadece ZİE boyutunda ($p < 0,05$) üniversite öğrencilerinin yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yer değişkeni açısından anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. ZİE boyutunda yaşamlarının çoğunu köyde/kasabada geçiren ($\bar{x}$ = 4,46) üniversite öğrencilerinin yaşamlarının çoğunu

büyükşehirde ($\bar{x}= 4,34$) ve şehirde ($\bar{x}= 4,26$) geçiren üniversite öğrencilerine göre daha fazla eksiklik yaşadıkları ve engel hissettikleri tespit edilmiştir (Tablo 14).

Tablo 4.14 Üniversite öğrencilerinin yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yer açısından ANOVA analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği Testi			
			Levene	p	F	P
ZİE	Köy/Kasaba	4,46	,238	,357	1,003	,039
	Şehir	4,34				
	Büyükşehir	4,26				

Araştırma hipotezlerine yönelik yapılan analizler sonucunda hipotezlerin tümünün “kabul” edildiği tespit edilmiştir. (Tablo 15).

Tablo 4.15 Araştırma hipotezleri analiz sonuçları

No	Hipotezler	Kabul/Ret
H ₁ :	Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılım düzeyleri yaşa göre anlamlı farklılık göstermektedir.	Kabul
H ₂ :	Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılım düzeyleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.	Kabul
H ₃ :	Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılım düzeyleri akademik birime göre anlamlı farklılık göstermektedir.	Kabul
H ₄ :	Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılım düzeyleri sınıfa göre anlamlı farklılık göstermektedir.	Kabul
H ₅ :	Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılım düzeyleri akademik başarı durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir.	Kabul
H ₆ :	Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılım düzeyleri ikamet ettikleri yere göre anlamlı farklılık göstermektedir.	Kabul
H ₇ :	Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılım düzeyleri yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yere göre anlamlı farklılık göstermektedir.	Kabul

5. SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme ve rekreasyon aktivitelerine katılımlarına engel olan faktörlerin belirlenmesi amaçlamaktadır. Bu kapsamda hazırlanan anket aracılığıyla Sinop Üniversitesinde aktif öğrenim görmekte olan öğrencilere ulaşılmaya ve görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sürecinde elde edilen verilerin analizi sonucunda; araştırmaya katılan Sinop Üniversitesi öğrencilerinin çoğunluğunun 21 yaş ve üzerinde ve kız öğrencilerden oluştuğu tespit edilmiştir. Ayrıca veri elde edilen üniversite öğrencilerinden yine çoğunluğunun Turizm Fakültesinde öğrenim gördükleri, 2. Sınıf düzeyinde, orta düzeyde akademik başarıya sahip, yurttan kalan ve yaşamlarının büyük çoğunluğunu şehirde geçirmiş öğrencilerden oluştuğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin haftalık olarak 16 saat ve üzeri boş zamana sahip oldukları, öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmekte “bazen” güçlük çektikleri, öğrencilerin boş zamanlarını sosyal etkinliklere ve ev içi aktivitelerle katılarak değerlendirdikleri elde edilen diğer önemli sonuçlardır. Üniversite öğrencilerinin “önemli” bir kısmı üniversitenin sahip olduğu rekreasyon alanlarını yetersiz olarak değerlendirmişlerdir ve öğrencilerin büyük çoğunluğu haftalık olarak üniversitenin sahip olduğu rekreasyon alanlarını 1-5 saat aralığında kullandıklarını beyan etmişlerdir. Üniversite öğrencileri Sinop ilinin sahip olduğu rekreasyon alanlarını ise “kısmen” yeterli olarak değerlendirmişlerdir. İlgili öğrencilerin yarıdan fazlası Sinop ilinin rekreasyon alanlarından haftalık olarak 1-5 saat yararlandıklarını ve yine önemli bir çoğunluğunun boş zamanlarını çoğunlukla üniversite kampüs alanları dışında değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Üniversite öğrencileri kendilerini yorgun hissetme, sahip oldukları sağlık problemleri ve sosyal ortamlarda mutlu olmamalarını “önemli” düzeyde rekreasyon etkinliklerine ve aktivitelerine katılımlarında engelleyici olarak değerlendirmektedirler. Üniversite öğrencileri yeteri kadar paralarının olmamasını, tesis donanımının yetersiz olmasını ve tesislerin yetersiz olmasını rekreasyon etkinliklerine ve aktivitelerine katılımlarında “çok önemli” düzeyde engelleyici olarak değerlendirmektedirler. İlgili öğrenciler; aktivitelerin yorgunluk hissi vermesini, kendilerini güvende hissetmemelerini, aktiviteleri nereden öğreneceğini bilmemesini, ulaşımın zaman almasını, arabasının olmamasını, iş çalışma zamanının yoğun olmasını, aile için zaman ayırmak zorunda olmasını, sosyal etkinlikler için zaman ayırmak zorunda olmasını, program zamanlarının uygun olmamasını, aktiviteler ve etkinliklere nerede katılacağını bilmemesini, öğretecek kimsenin olmasını, tesislerin kalabalık olmasını,

sunulan hizmetleri beğenmemesini, eve yakın imkânların olmamasını, arkadaşlarının zamanının olmamasını, aktivitelere ve etkinliklere beraber katılacak kimsenin olmamasını, arkadaşlarının bu tür aktivitelere katılmaktan hoşlanmamasını, geçmişte bu tür aktiviteleri sevmemesini, aktivitelere ve etkinliklere ilgili olmamasını ve rutin programını bozmak istememesini rekreasyon etkinliklerine ve aktivitelere katılımlarını etkilediği konusunda “*kararsız*” olduklarını ifade etmişlerdir. Üniversite öğrencileri sırasıyla; zaman eksikliği, ulaşım sorunu, tesis yetersizliği, birey psikolojisi, arkadaş eksikliği ve bilgi eksikliği boyutlarını rekreasyon etkinliklerine ve aktivitelere katılımlarında yüksek düzeyde bir engel olarak değerlendirmektedirler. İlgili boyutlar çerçevesinde yapılan testlerde; *arkadaş eksikliği* boyutunda; 20 yaş ve altı üniversite öğrencilerinin 21 yaş ve üzeri üniversite öğrencilerine göre ve *birey psikolojisi* boyutunda; 20 yaş ve altı üniversite öğrencilerinin 21 yaş ve üzeri üniversite öğrencilerine göre daha fazla eksiklik yaşadıkları ve engel hissettikleri tespit edilmiştir. *Zaman ve ilgi eksikliği* boyutunda; kız üniversite öğrencilerinin erkek üniversite öğrencilerine göre; *ulaşım sorunu* boyutunda; kız üniversite öğrencilerinin erkek üniversite öğrencilerine göre ve *arkadaş eksikliği* boyutunda; yine kız üniversite öğrencilerinin erkek üniversite öğrencilerine göre daha fazla eksiklik yaşadıkları ve engel hissettikleri tespit edilmiştir. *Ulaşım sorunu* boyutunda; Türkeli MYO’da ve Boyabat MYO’da öğrenim gören öğrencilerin Turizm Fakültesi’nde ve İlahiyat Fakültesinde öğrenim gören öğrencilere göre; *bilgi eksikliği* boyutunda; Türkeli MYO’da ve Boyabat MYO’da öğrenim gören öğrencilerin Turizm Fakültesi’nde ve İlahiyat Fakültesinde öğrenim gören öğrencilere göre ve *tesis yetersizliği* boyutunda; yine Türkeli MYO’da ve Boyabat MYO’da öğrenim gören öğrencilerin Turizm Fakültesi’nde ve İlahiyat Fakültesinde öğrenim gören öğrencilere göre daha fazla eksiklik yaşadıkları ve engel hissettikleri tespit edilmiştir. *Bilgi eksikliği* boyutunda; 1. Sınıf üniversite öğrencilerinin 3. Sınıf ve 4. Sınıf üniversite öğrencilerine göre ve yine *arkadaş eksikliği* boyutunda; 1. Sınıf üniversite öğrencilerinin 3. Sınıf ve 4. Sınıf üniversite öğrencilerine göre daha fazla eksiklik yaşadıkları ve engel hissettikleri tespit edilmiştir. *Bilgi eksikliği* boyutunda; düşük akademik ortalamaya sahip üniversite öğrencilerinin yüksek akademik ortalamaya sahip üniversite öğrencilerine göre, *arkadaş eksikliği* boyutunda; düşük akademik ortalamaya sahip üniversite öğrencilerinin yüksek akademik ortalamaya sahip üniversite öğrencilerine göre ve yine *zaman ve ilgi eksikliği* boyutunda; düşük akademik ortalamaya sahip üniversite öğrencilerinin yüksek akademik ortalamaya sahip üniversite öğrencilerine göre daha fazla eksiklik yaşadıkları ve engel hissettikleri tespit edilmiştir. *Bilgi eksikliği* boyutunda;

ailelerinin yanında ikamet eden üniversite öğrencilerinin yurttan ikamet eden üniversite öğrencilerine göre daha fazla eksiklik yaşadıkları ve engel hissettikleri tespit edilmiştir. Son olarak ise *zaman ve ilgi eksikliği* boyutunda; yaşamlarının çoğunu köyde/kasabada geçiren üniversite öğrencilerinin yaşamlarının çoğunu büyükşehirde ve şehirde geçiren üniversite öğrencilerine göre daha fazla eksiklik yaşadıkları ve engel hissettikleri tespit edilmiştir.

Boş zaman ve rekreasyon aktiviteleri tarihsel süreçte hemen her medeniyette bireyler için bir gereksinim olarak var olmuştur. Çünkü bu aktiviteler bireylerin yaşamlarını daha anlamlı kılar ve değerli hale getirir. Bunun yanında yoğun stres ve baskı altında yaşayan bireylerde fiziksel ve ruhsal iyi oluş haline katkı sağlar. Özellikle teknolojinin beraberinde getirdiği yalnızlık duygusunu hafifletir ve bireylerin daha sosyal ilişkiler ve ortamlar içerisinde var olmalarına katkı sağlar. Boş zaman ve rekreasyon aktiviteleri bireysel temelde bu katkıların yanı sıra toplumsal ve kültürel kaynaşma, yardımlaşma ve dayanışma duygusunu pekiştirme, suç oranlarının azaltılması, grup kültürü ve sorunlara kümülatif bakış açısı geliştirme, vb. noktalarda toplumsal ölçekte de katkılar sunmaktadırlar. Tüm bu katkıları ve olumlu etkileri dikkate alındığında boş zaman ve rekreasyon aktiviteleri birey ve toplum açısından son derece önemli hale gelmektedir. Ancak ilgili alanyazın incelendiğinde bu aktivitelere katılım noktasında birtakım engelleyicilerin var olduğu tespit edilmiştir. Yukarıda sayılan tüm bu katkıların ve faydaların sağlanması için bu engellerin tespiti ve aşılması önem arz etmektedir. Genel anlamda ilgili çalışmalarda bireylerin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılımlarını çoğunlukla sosyal, ekonomik, kültürel, fiziksel ve psikolojik faktörlerin engellediği görülmektedir. Belirli bir coğrafi bölgeye, şehre veya destinasyona odaklanan çalışmalarda ise bireylerin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılımlarında ilgili alana özgü özelliklere ve engelleyicilere dikkat çekilmektedir. Bu engelleyiciler arasında bireylerin mevcut maddi durumları, eğitim düzeyleri, medeni durumları, gelir seviyeleri, çocuk sahibi olma durumları ve sahip oldukları çocuk sayıları ön plana çıkmaktadır (Hawkins vd., 1999; Thrane, 2000; Özşaker, 2012; Temir ve Gürbüz, 2012). Konu özelinde üniversite öğrencileri üzerine yapılan çalışmalar ise daha çok tesis yetersizliği, ekipman eksikliği, personel eksikliği, aktivite takviminin ve programının olmaması, birey psikolojisi, ilgi eksikliği, maddi imkânsızlıklar, kampüslerin şehir merkezine uzaklığı, ulaşım sorunu, arkadaş eksikliği, zaman eksikliği, tanıtım eksikliği, uygun aktiviteyi bilmeme veya bulamama, bilgi eksikliği, kendini yorgun hissetme, kendini güvende

hissetmeme, sunulan hizmetleri beğenmeme ve cinsiyet faktörlerinin bireylerin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılımlarında engelleyici oldukları ortaya koymaktadır (Tunçkol, 2001; Young vd., 2003; Akintunde, 2009; Emir, 2012; Hashim, 2012; Özşaker, 2012; Çoruh, 2013; Ekinci vd., 2014; Acun vd., 2015; Keskin vd., 2015; Honca ve Çetinkaya, 2017; Aydoğdu vd., 2018; Duran vd., 2023). Bu çalışmada da özellikle üniversite öğrencilerine yönelik yapılan araştırmaların sonuçlarına benzer şekilde zaman ve ilgi eksikliği, birey psikolojisi, bilgi eksikliği, ulaşım sorunu, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği faktörlerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılım noktasında önemli engelleyiciler oldukları tespit edilmiştir. Bu faktörlerin yanı sıra üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılımları noktasında; kendilerini yorgun hissetmelerini, var olan sağlık problemlerini ve sosyal ortamlarda kendilerini mutlu hissetmemelerini *önemli* düzeyde ve yeterli maddi güçlerinin olmamasını, tesis donanımlarının yetersizliğini ve genel anlamda tesislerin yetersizliğini *çok önemli* düzeyde engelleyici olarak değerlendirdikleri belirlenmiştir. Boş zaman ve rekreasyon aktivitelerinin bireysel, öğrenci ve toplum temelli katkıları ve faydaları düşünüldüğünde tüm bu engelleyicilerin tespiti ve aşılması anlamında yapılacaklar önemli hale gelmektedir. Bu noktada araştırma sürecinin yürütüldüğü Sinop Üniversitesi ve alt birimlerine yönelik olarak şu öneriler geliştirilmiştir:

- Öğrenci kulüpleri, spor takımları, sanat aktiviteleri ve müzik grupları aracılığıyla öğrencilerin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılımları sağlanabilir ve arttırılabilir.
- Kampüs içinde ve ilçe kampüslerinde var olan ya da eksikliği hissedilen tesislerin yapılması veya iyileştirilmesi sağlanarak öğrencilerin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılımları sağlanabilir ve arttırılabilir.
- Uygun fiyatlı sinema filmi gösterimleri, tiyatro oyunları, konserler, şenlikler, festivaller, piknikler, eğitimi ve öğretimi aksatmayacak şekilde organize edilecek doğa aktiviteleri, vb. ile öğrencilerin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılımları sağlanabilir ve arttırılabilir.
- Günümüz teknolojileri, gençlerin dijital bilgi birikimleri ve eğilimleri gözetilerek organize edilecek çevrimiçi oyun turnuvaları, sanal müze turları, 360⁰ sanal aktiviteler, yapay zekâ uygulamaları, vb. ile öğrencilerin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılımları sağlanabilir ve arttırılabilir.

➤ Öğrencilerin ilgi alanları ve hobileri tespit edilerek başta gönüllülük çalışmaları dersi olmak üzere diğer derslerin içerikleri ve haftalık akışları öğrencilerin sosyal destek ağlarını geliştirecek ve ortamlarını iyileştirecek hale getirilebilir.

➤ Öğrencilerin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerinden azami faydayı sağlamalarına yönelik Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı, Turizm Fakültesi, Spor Bilimleri Fakültesi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi gibi birimlerin eşgüdümü ile ortak aktivite takvimleri ve programları oluşturulabilir.

➤ Öğrencilerin zaman yönetimi, düzenli uyku alışkanlığı kazanımı, bağımlılıkların her türlü ile mücadele edilmesi, stres yönetimi, vb. konularda yaşadıkları eksiklikleri giderici eğitim ve öğretim programları, rekreasyon aktiviteleri, interaktif araçlarla içerik sunumları, vb. düzenlenebilir.

➤ Üniversite ve birimler nezdinde düzenlenecek aktivitelerin ve etkinliklerin tüm mecralarda daha etkin ve erişilebilir şekilde tanıtımlarının yapılması ve katılım noktasında öğrencilerin teşvik edilmesine yönelik destekleyici motivasyon araçları sunulabilir.

➤ Tüm akademik birimlerde öğrenim gören öğrencilerin tanışmalarına, kaynaşmalarına, ortak aktivite planlamalarına ve arkadaş eksikliklerini gidermelerine yönelik ortamlar ve aktiviteler tasarlanabilir.

➤ Öğrencilerin şehrin sahip olduğu trekking, dalış, su altı arkeolojisi, su sporları, endemik bitkileri ve doğayı öğrenme, vb. rekreasyon olanaklarını tanımaları ve deneyimlemeleri noktasında yönlendirmeler yapılabilir ve belirli temalarda aktiviteler düzenlenebilir.

➤ Kapsamlı sosyal sorumluluk projeleri hazırlanarak öğrencilerin kümülatif katılımı, desteği ve etkileşimi sağlanabilir.

➤ Boş zaman ve rekreasyon aktivite bilinci kurumda bir felsefe haline getirilmelidir ve bu felsefe üniversite öğrencileri için akademik eğitimin bir parçası haline dönüştürülmelidir.

➤ Kampüs içinde ve ilçe kampüslerinde düzenlenecek aktivitelere şehir merkezi ve öğrenci yurtlarından ulaşımın sürekli ve aksamadan sağlanması ile aktivitelere erişim ve katılım arttırılabilir.

Yine araştırma sonuçları kapsamında Sinop il ve yerel yöneticilerine yönelik olarak şu öneriler geliştirilmiştir:

- Anket, görüşme, vb. yöntemlerle elde edilecek veriler çerçevesinde üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme ve rekreasyon aktivitelerine katılımlarına yönelik beklentileri ve ihtiyaçları belirlenebilir.
- Üniversite öğrencilerine yönelik spor, kültür, sanat, eğlence, doğa, gezi ve kamp gibi boş zaman değerlendirme ve rekreasyon aktiviteleri düzenlenebilir.
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon alanlarına ve aktivitelerine ücretsiz veya indirimli giriş imkânı sağlayabilir.
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine yönelik ihtiyaç duydukları ekipmanlar, malzemeler, araçlar-gereçler ve kıyafetlerin karşılanması adına yardım kartı, hediye çeki, kredi ve burs gibi maddi destekler sağlanabilir.
- Üniversite öğrencilerine yönelik boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılımı teşvik edici ve bilgilendirici eğitim kampanyaları, seminerler, broşürler, afişler ve web siteleri gibi iletişim araçları kullanıma açılabilir.
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılımlarını engelleyen fiziksel, sosyal, psikolojik ve ekonomik faktörlerin ortadan kaldırması adına gerekli düzenlemeler yapılabilir.
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılımlarını teşvik edici yeni alanlar, içerikler, dijital ve çevrimiçi uygulamalar ve hizmetler sunulabilir.
- Ulaşım başta olmak üzere boş zaman değerlendirme ve rekreasyon aktivitelerine katılıma engel olan altyapı ve üstyapı yatırımları artırılabilir.
- Üniversite ile yapılacak iş birlikleri ile hazırlanacak projeler, sosyal sorumluluk etkinlikleri, vb. içerikler ile üniversite öğrencilerinin şehir içerisinde daha görünür ve aktif olmaları sağlanabilir.

Araştırma amacı ve elde edilen sonuçlar ele alındığında sonraki araştırmalara ve araştırmacılara yönelik olarak şu öneriler geliştirilmiştir:

- Bu çalışma Sinop Üniversitesi ve araştırma süreci içerisinde erişilebilen öğrenci kitlesi ile sınırlı tutulmuştur. Bu sınırlılık özelinde sonraki araştırmalar ve araştırmacılar kapsamı daha geniş hale getirebilirler.

- Boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılıma engel olan faktörlerin belirlenmesine yönelik olarak üniversite akademik ve idari personelinin görüşlerinin tespitine yönelik araştırmalar yapılabilir.
- Boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılıma engel olan faktörlerin belirlenmesine yönelik olarak yerel halk, farklı eğitim düzeylerindeki kurumlar, vb. dikkate alınarak örneklem bazlı farklı sonuçlar elde edilip karşılaştırılabilir.
- Boş zaman ve rekreasyon aktivitelerine katılıma engel olan faktörlerin belirlenmesine ilave olarak bu engellerin ortadan kaldırılması adına görüşlerin tespitine yönelik ölçme araçları tercih edilerek araştırmalar dizayn edilebilir.

KAYNAKLAR

- Acun, A., Avcı, A. & Şahin, S. (2015). Balıkesir üniversitesi turizm fakültesi öğrencilerinin rekreasyonel eğilimleri ve katılım engelleri. *14. Geleneksel Turizm Paneli Bildiriler Kitabı*, Sakarya.
- Ağılönü, A. (2007). Yerel yönetimlerde rekreasyon hizmetleri ve model belirleme (fethiye örneği). *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Akintunde, V. O. & Akintunde, P. G. (2009). *Recreation as antidote to delinquencies in universities in the millennium*. <https://papers.ssrn.com>, Erişim Tarihi: 26.12.2023.
- Alaylıoğlu, R. & Oğuzhan, F. (1968). *Ansiklopedik eğitim sözlüğü*. İstanbul: Zaman.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. & Yıldırım, E. (2007). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri spss uygulamalı*. (5. baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Anhalt, L. (1994). Worksite health promotion programs: before and after president clinton's roposed health care reform, research, theory and practice. *Wellness Perspectives*, 10(4), 26-38.
- Argan, M., Yüncü, D., Coşkun, İ. O., Sevil, T., Özel, Ç. H., Yüncü, H. R. & Şimşek, K. Y. (2013). *Rekreasyon yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web Ofset.
- Arslan, S. (2013). *Serbest zaman-rekreasyon ve serbest zaman eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın.
- Arslan, H. (2014). Üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme tercihleri: Çankırı Karatekin Üniversitesi örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 40, 193-208.
- Aslan, N. (2009). An examination of family lesiure and family satisfaction among traditional turkish families. *Journal of Leisure Research*, 41(2), 157-176.
- Aydoğdu, A., Dağıstan, M. T. & Karaçor, B. (2018). Üniversite öğrencilerini sportif rekreasyonel faaliyetlerden alıkoyan etmenler üzerine bir örnek olay incelemesi. *Social, Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 4(11), 410-422.
- Balcı, A. (1990). Zaman yönetimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23(1), 1-102.
- Baltaş, A. & Baltaş, Z. (1995). *Stres ve başa çıkma yolları*. (14. basım). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Baltaş, A. & Baltaş, Z. (2013). *Başarılı ve sağlıklı olmak için stres ve başarma yolları*. (12. baskı.). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Baymur, F. (1994). *Genel psikoloji*. (11. baskı.). İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- Broadhurst, R. (2001). *Managing environments for leisure and recreation*. New York: Routledge.
- Canan, İ. (1994). *Vakti en iyi değerlendirme esasları, İslam'da zaman tanzimi*. İstanbul: Cihan Yayınları.

- Child, S., Kaczynski, T. A., Sharpe, P. A., Wilcox, S., Schoffman, D. E., Forthofer, M., Mowen, A. J. & Barr-Anderson, J. D. (2015). Demographic differences in perceptions of outdoor recreation areas across a decade. *Journal of Park and Recreation Administration*, 33(2), 1-19.
- Çakır, O. (2017). Rekreasyon kavramı ve teorileri. (Edt.: Kozak Akoğlan, M.). *Rekreasyonel Liderlik ve Turist Rehberliği Kavram ve Kuramlar Üzerinden Bir Analiz*. ss.36-59, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Çetinkaya, G. (2016). Açık hava rekreasyon kapsamında milli park kullanım engelleri. *Mediterranean Journal of Humanities*, 1(1), 99-114.
- Çoruh, Y. (2013). Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel eğilimleri ve rekreasyonel etkinliklere katılımına engel olan faktörler (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Örneği). *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Crawford, D. W. & Godbey, G. (1987). Reconceptualizing barriers to family leisure. *Leisure Sciences: An Interdisciplinary Journal*, 9(2), 119-127.
- Demiray, U. (1987). *Öğrencilerin boş zaman değerlendirme eğilimleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Demirel, M. & Harmandar, D. (2009). Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılımlarında engel oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 838-846.
- Duran, S., Ünal, M. & Şahin, B. (2023). Determination of university students' leisure time tendencies and factors that prevent them to participate in recreational activities: the case of Sinop University. *International Journal Of Tourism And Destination Studies*, 2(2), 70-81.
- Durmuş, B., Yurtkoru, E. S. & Çinko, M. (2010). *Sosyal bilimlerde SPSS'le veri analizi. (Tıpkı üçüncü basım)*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Ekinci, N., Kalkavan, A., Üstün, Ü. & Gündüz, B. (2014). Üniversite öğrencilerinin sportif ve sportif olmayan rekreatif etkinliklere katılmalarına engel olabilecek unsurların incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-13.
- Emir, E. (2012). Rekreatif etkinliklere katılımın önündeki engellerin belirlenmesi: üniversite öğrencileri örneği. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Eren, E. (1991). *Yönetim ve organizasyon*. No: 236. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları.
- Ergül, O. K. (2008). Üniversite gençliğinin sportif rekreasyon etkinliklerine yönelik ilgileri ve katılma düzeylerinin belirlenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.

- Ertekin, M. & Çorbacı, Ö. L. (2010). Üniversite kampüslerinde peyzaj tasarımı (Karabük Üniversitesi Peyzaj Projesi Örneği). *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 10(1), 55-67.
- Girgeç, N. (2008). Zile panayırı üzerine halkbilimsel bir inceleme. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Godbey, G. & Stanley, P. (1976). *Leisure studies and services: an overview*. Pennsylvania: W. B. Saunders.
- Gök, H. & Uzun, O. (2015). Akarsu koridorlarının habitat değerleri ve bazı rekreasyonel aktivitelerle ilişkileri. *III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı*. 5-7 Kasım 2015, ss.1-10, Eskişehir.
- Göral, Ş., Karaküçük, S. & Akgül, B. (2017). Rekreasyonun kısıtlayıcıları. (Edt.: Karaküçük, S., Kaya, S. ve Akgül, B.). *Rekreasyon Bilimi II*. ss.237-256. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Gül, M. (2016). Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel eğilimleri ve katılım engelleri: Sındırgı Meslek Yüksekokulu öğrencilerine yönelik araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(36-1), 279-306.
- Güler, H. & Türkmen, M. (2018). Investigation of the effects of leisure time constraints of the university students in physical education and sport schools on their leisure time motivation: Bartın University sample. *International Journal of Recreation and Sport Science*, 2(1), 39-52.
- Güneş, G. S. (2021). Boş zaman, rekreasyon ve turizm: kavramsal çerçeve. (Edt.: Güneş, G. S. ve Varol, F.). *Rekreasyon (Disiplinlerarası Yaklaşım ve Örnek Olaylar)*. ss.1-27, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Güngörmüş, H. A. (2007). Özel sağlık-spor merkezlerinden hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörler. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hall, C. M. & Page, S. J. (2006). *The geography of tourism and recreation*. New York: Routledge.
- Hashim, H. A. (2012). Perceived barriers to recreation sport participation in university students: a comparison between international and local students in the united states. *Pertanika Journal of Social Sciences ve Humanities*, 20(1), 197-203.
- Hawkins, B. A., Peng, J., Hsieh, C. M. & Eklund, S. J. (1999). Leisure constraints: a replication and extension of construct development. *Leisure Sciences*, 21(3), 179-192.
- Hazar, A. (2009). *Rekreasyon ve animasyon*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Honça, A. A. & Çetinkaya, T. (2017). Perception of participation constraints to recreational activities: a case of university students. *International Journal of Recreation and Sport Science*, 1(1), 30-37.
- Howe, C. Z. & Carpenter, G. M. (1985). *Progamming leisure experiences*. New Jersey: Prentice-Hall.

- Hsieh, S., Spaulding, A. & Riney, M. (2004). A qualitative look at leisure benefits for taiwanese nursing students. *The Qualitative Report*, 9(4), 604-629.
- Huang, C. E., Tsai, C. Y. & Lee, S. C. (2014). A study of the influence of college students' exercise and leisure motivations on the leisure benefits-using leisure involvement as a moderator. *International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering*, 8(8), 2419-2423.
- Jensen, C. R. & Guthrie, S. P. (2006). *Outdoor recreation in america*. Champaign: Human Kinetics.
- Kara, F., Demirci, A. & Kocaman, S. (2008). Şehir coğrafyası açısından bir araştırma: istanbul'un açık rekreasyon alanlarının değerlendirilmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 18, 78-95.
- Kara, F. M. (2015). Serbest zamanda sıkılma algısının yaşam kalitesi ve evlilik doyumu üzerine etkisinin belirlenmesi. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karaküçük, S. (1999). *Rekreasyon boş zamanları değerlendirme*. Ankara: Bağırhan Yayınları.
- Karaküçük, S. (2005). *Rekreasyon: boş zamanları değerlendirme*. (5. baskı.). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karaküçük, S. & Gürbüz, B. (2007). *Rekreasyon ve kent(li)leşme*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon (boş zamanları değerlendirme)*. (6. baskı.). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karaküçük, S. & Akgül B. M. (2016). *Ekorekreasyon, rekreasyon ve çevre*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karasar, N., Hakan, A., Can, G., Özdeş, K. & Sözer, E. (1999). *Anadolu Üniversitesi öğrencilerinin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik özellikleri ile beklenti ve sorunları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Kaya, M. & Yılmaz, C. (2020). *Asırları aşan kültürel mirasımız Sinop panayırı*. Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.
- Keskin, M., Akova, O. & Öz, M. (2015). Turizm eğitimi alan öğrencilerin rekreasyonel etkinliklere katılımlarının önündeki engellerin belirlenmesine yönelik bir çalışma. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 2(4), 37-45.
- Kılbaş, Ş. (2001). *Rekreasyon boş zamanları değerlendirme*. No: 72. Adana: Anaca Yayınları.
- Kılıç, S. (2013). İstatistiki ifadeyle... *Journal of Mood Disorders*, 3(1), 44-46.
- Kocaekşi, S., Sevil, T., Şimşek, K. Y., Katırcı, H., Çelik, O. & Çeliksoy, M. A. (2012). *Boş zaman ve rekreasyon yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Koçyiğit, M. & Yıldız, M. (2014). Yerel yönetimlerde rekreasyon uygulamaları: Konya örneği. *International Journal of Science Culture and Sports, (Special Issue I)*, 211-223.
- Kono, S., Ito, E. & Loucks-Atkinson, A. (2018). Are leisure constraints models reflective or formative?: evidence from confirmatory tetrad analyses. *Leisure Sciences*, 1-21.

- Mackenzie, R. A. (1985). *Zaman tuzağı-zamanı nasıl denetlersiniz?*. (Çev.: Güner, Y.). İstanbul: İlgı Yayıncılık.
- McLean, D. & Hurd, A. D. (2012). *Kraus' recreation and leisure in modern society*. (9. edition.). USA: JonesveBartlett Learning.
- Orel, F. D. & Yavuz, M. C. (2003). Rekreatyonel turizmde müşteri potansiyelinin belirlenmesine yönelik pilot bir çalışma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(11), 61-76.
- Ozankaya, Ö. (1980). *Toplumbilim terimleri sözlüğü*. (2. baskı.). Ankara: TDK Yayını.
- Özkalp, E. (1997). *Davranış bilimlerine giriş*. Yayın No: 1027. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Özşaker, M. (2012). Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılamama nedenleri üzerine bir inceleme. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 126-131.
- Sabuncuoğlu, Z. & Paşa, M. (2002). *Zaman yönetimi*. (1. baskı.). Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Sağcan, M. (1986). *Rekreasyon ve turizm*. İzmir: Cumhuriyet Baskıevi.
- Scott, D. (1993). *Zamanı iyi değerlendirmek*. (Çev.: Ağırlioğlu, N.). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Schwarzenegger, A., Chrisman, M. & Coleman, R. (2005). *The health and social benefits of recreation: an element of the California outdoor recreation planning program*. USA: State of California Resources Agency.
- Sevil, T. (2012). Boş zaman ve rekreasyon: kavram ve özellikler. (Edt.: Kocaekşi, S.). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi*. ss.2-25, No: 2497. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Şahin, H. M. (2002). *Beden eğitimi ve sporda temel kavramlar sportif-tıbbi sosyal terimler sözlüğü*. Yayın No: 1. Gaziantep: Gaziantepspor Kulübü Yayınları.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Boston: Pearson.
- Temir, Ö. & Gürbüz, B. (2012). Rekreasyonel aktivitelere katılımın önündeki engellerin incelenmesi. *I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi*, ss.1040-1045, Antalya.
- Tezcan, M. (1977). Hobi (hobby) nedir?. *Bilim ve Teknik Dergisi*, 111, 36-37.
- Tezcan, M. (1978). Boş zamanların değerlendirilmesi sorununun sosyolojik ve eğitimsel yönleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 11(1), 165-179.
- Thrane, C. (2000). Men, women and leisure time: Scandinavian evidence of gender inequality. *Leisure Sciences*, 22(2), 109-122.
- Torkildsen, G. (2005). *Leisure and recreation management*. (5. edition.). London: Routledge.
- Torlak, Ö. (1999). Belediye hizmetlerinde pazarlama. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 8(1), 96-114.
- Tunçkol, M. (2001). Selçuk üniversitesi'ndeki akademik personelin rekreasyon faaliyetlerinin değerlendirilmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Türk Dil Kurumu (TDK). (2023). *Rekreasyon kavramı*. <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 31.07.2023.
- Tütüncü, Ö. (2012). Rekreasyon ve rekreasyon terapisinin yaşam kalitesindeki rolü. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 23(2), 248-252.
- Tütüncü, Ö. & Aydın, İ. (2014). Toplum ve açık hava rekreasyon faaliyetleri: ABD örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25(1), 118-120.
- Ulubey, E. (2010). Uluslararası seyahate katılan gençlerin konaklamaları boyunca katıldıkları boş zaman aktivitelerine ilişkin görüşleri. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ural, A. & Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- WEB 1: *Sinop müzeler*. <https://sinop.ktb.gov.tr/tr-74868/muzeler.html>, Erişim Tarihi: 02.11.2023.
- WEB 2: *Sinop valiliği*. <http://www.sinop.gov.tr/turizm>, Erişim Tarihi: 02.11.2023.
- WEB 3: *Sinop belediyesi*. <https://sinop.travel/home/unsur?unsurref=211>, Erişim Tarihi: 02.11.2023.
- WEB 4: *Boyabat kalesi*. https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sinop/gezilecek_yer/boyabat-kalesi, Erişim Tarihi: 02.11.2023.
- WEB 5: *Pervane medresesi*. https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sinop/gezilecek_yer/pervane-medresesi, Erişim Tarihi: 02.11.2023.
- WEB 6: *İnaltı mağarası*. ayancik.bel.tr, Erişim Tarihi: 02.11.2023.
- WEB 7: *Buzluk mağarası*. durağan.bel.tr, Erişim Tarihi: 02.11.2023.
- WEB 8: *Ağaçal mağarası*. durağan.bel.tr, Erişim Tarihi: 02.11.2023.
- WEB 9: *Kruvaziyer olanakları*. <https://www.uab.gov.tr/haberler/>, Erişim Tarihi: 02.11.2023.
- WEB 10: *Tatlıca şelaleleri*. <https://bolge10.tarimorman.gov.tr/menu/49/sinop-tatlica-selaleleri-tabiati-parki>, Erişim Tarihi: 02.11.2023.
- WEB 11: *Ayancık panayırı*. <http://www.ayancik.gov.tr/ilcemiz-sosyal-ve-kulturel-yasam>, Erişim Tarihi: 02.11.2023.
- WEB 12: *Bektaşğa panayırı*. <http://abanagazetesi.org/sinop-bektasaga-panayiri-28-mayista-basliyor/>, Erişim Tarihi: 02.11.2023.
- WEB 13: *Üniversite sosyal tesisleri*. <https://adayogrenci.sinop.edu.tr/sosyal-imkanlar/>, Erişim Tarihi: 03.11.2023.
- WEB 14: *Üniversite spor tesisleri*. <https://adayogrenci.sinop.edu.tr/sosyal-imkanlar/>, Erişim Tarihi: 03.11.2023.
- WEB 15: *Sinop Üniversitesi öğrenci sayıları*. <https://oidb.sinop.edu.tr/wp-content/uploads/sites/86/2023/09/eylul-2023.pdf>, Erişim Tarihi: 03.11.2023.

- Yazıcıoğlu, Y. & Erdoğan, S. (2007). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri. (Genişletilmiş ikinci baskı)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yılmaz, T., Gökçe, D., Şavklı, F. & Çeşmeci, S. (2012). Engellilerin üniversite kampüslerinde ortak mekânları kullanabilmeleri üzerine bir araştırma: Akdeniz Üniversitesi Olbia Kültür Merkezi örneği. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 9(3), 1-10.
- Young, S. J., Ross, C. M. & Barcelona, R. J. (2003). Perceived constraints by college students to participation in campus recreational sports programs. *Recreational Sports Journal*, 27(2), 47-62.
- Yüncü, D. (2013). *Rekreasyon yönetimi. (1. baskı)*. (Edt.: Argan, M.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

EKLER

EK 1: Araştırma Anketi

1. Yaşınız? () 20 ve altı () 21 ve üstü
2. Cinsiyetiniz? () Erkek () Kadın
3. Bölümünüz/Programınız?
4. Sınıfınız?
5. Akademik başarı durumunuzu nasıl değerlendiriyorsunuz? () Düşük () Orta () Yüksek
6. İkamet ettiğiniz yer? () Ailemle () Arkadaşlarımla/Evde () Yurtta
7. Yaşamınızın çoğunluğunu geçirdiğiniz yer? () Köy/kasaba () Şehir () Büyükşehir
8. Boş zaman sürenizi haftalık olarak belirtiniz? () 1-5 saat () 6-10 saat () 11-15 saat () 16 saat üzeri
9. Boş zamanlarınızı değerlendirmekte ne sıklıkla güçlük çekiyorsunuz? () Her zaman () Bazen () Hiçbir zaman
10. Boş zamanlarınızı genellikle nasıl değerlendiriyorsunuz? (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
() Ev içi aktivitelere katılarak
() Fiziksel etkinliklere katılarak
() Sosyal etkinliklere katılarak
() Kültürel- Sanatsal etkinliklere katılarak
() Açık alan etkinliklere katılarak
() Diğer:.....
11. Üniversitemizin sahip olduğu rekreasyonel alanların yeterliğini değerlendiriniz?
() Kesinlikle yetersiz () Yetersiz () Kısmen () Yeterli () Kesinlikle yeterli
12. Üniversitenizin sahip olduğu rekreasyonel alanları ne sıklıkla kullanıyorsunuz?
() 1-5 saat () 6-10 saat () 11-15 saat () 16 saat ve üzeri
13. İlinizin sahip olduğu rekreasyonel alanların yeterliğini değerlendiriniz?
() Kesinlikle yetersiz () Yetersiz () Kısmen () Yeterli () Kesinlikle yeterli
14. İlinizin sahip olduğu rekreasyonel alanları ne sıklıkla kullanıyorsunuz?
() 1-5 saat () 6-10 saat () 11-15 saat () 16 saat ve üzeri
15. Sahip olduğunuz boş zamanı daha çok nerede değerlendiriyorsunuz?
() Kampüs içinde () Kampüs dışında () Diğer:.....

Aşağıdakilerden sportif rekreasyonel aktivitelere katılımını engellemektedir.

	Çok Önemli (5)	Önemli (4)	Ne Önemli Ne Önemli (3)	Önemsiz (2)	Çok Önemsiz (1)
1-Aktivitelerin yorgunluk hissi vermesi	1	2	3	4	5
2-Kendini yorgun hissetmek	1	2	3	4	5
3-Sakatlanmaktan korkmak	1	2	3	4	5
4-Sağlık problemleri	1	2	3	4	5
5-Kendini güvende hissetmemek	1	2	3	4	5
6-Sosyal ortamlardan mutlu olmamak	1	2	3	4	5
6-Nerden öğreneceğini bilmemek	1	2	3	4	5
7-Nerede katılacağını bilmemek	1	2	3	4	5
8-Öğretecek kimsenin olmaması	1	2	3	4	5
9-Tesis donanımının yetersiz olması	1	2	3	4	5
10-Tesislerin yetersiz olması	1	2	3	4	5
11-Tesislerin kalabalık olması	1	2	3	4	5
12-Sunulan hizmetleri beğenmemek	1	2	3	4	5
13-Eve yakın imkanların olmaması	1	2	3	4	5
14-Ulaşımın zaman alması	1	2	3	4	5
15-Arabamın olmaması	1	2	3	4	5

16-Yeteri kadar paranın olmaması	1	2	3	4	5
17-Arkadaşlarının zamanının olmaması	1	2	3	4	5
18-Beraber katılacak kimsenin olmaması	1	2	3	4	5
19-Arkadaşlarının bu tür etkinliklere katılmaktan hoşlanmaması	1	2	3	4	5
20-İş/çalışma zamanının yoğun olması	1	2	3	4	5
21-Aile için zaman ayırmak zorunda olmak	1	2	3	4	5
22-Sosyal etkinlikler için zaman ayırmak zorunda olmak	1	2	3	4	5
23-Program zamanlarının uygun olmaması	1	2	3	4	5
24-Geçmişte bu tür etkinlikleri sevmemek	1	2	3	4	5
25-İlgili olmamak	1	2	3	4	5
26-Rutin programı bozmak istememek	1	2	3	4	5

17. Rekreatyon faaliyetlerine katılımınıza aşağıdakilerden hangisi engel olmaktadır?

() Zaman Eksikliği () Birey Psikolojisi () Bilgi Eksikliği () Ulaşım Sorunu () Tesis Yetersizliği () Arkadaş Eksikliği

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Selçuk DURAN

Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu

Lise : Amasya Anadolu Lisesi

Lisans : Pamukkale Üniversitesi, 2011

Yüksek Lisans : Sinop Üniversitesi, 2024

Mesleki Deneyim

İş Yeri : Sinop Üniversitesi, Bilgisayar İşletmeni, 2013-

Yayın Listesi :

Ünal, A., İnceöz, S., Tokatlı, C. ve **Duran, Selçuk.** (2022). Destinasyon Pazarlamasında Gastronomik Yöresel Ürünlerin Önemi: Sinop Örneği. ss.1-7. Sinop Lezzetleri Sempozyumu, 13-16 Ekim 2022, Sinop. ISBN: 978-605-71203-8-0.

Duran, Selçuk., Ünal, M. ve Şahin, B. N. (2023). Determination of University Students' Leisure Time Tendencies and Factors That Prevent Them to Participate in Recreational Activities: The Case of Sinop University. International Journal Of Tourism And Destination Studies, 2(2), 70-81.